

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Károly-utca 2.
Telefonszám: 303.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . K 12—
negyedévre K 6— egy hónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . K 14—
negyedévre K 7— egy hónapra K 2-40

Kiadóhivatal Károly-utca 1
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1916.

V. évfolyam 6. szám.

Vasarnap, január 9.

LEGUJABB.

SAJTÓHADISZÁLLÁS: (Montenegrói hivatalos jelentés.) A monarchia repülői gyakran bombázzák Cetinjét és a loveni hadállásokat.

AMSTERDAM: Nancyból elszállítják a műértékeket, mert a németek messzehordó hajóágyúikkal erősen lövik a várost.

KÖLN: A „Kölnische Zeitung“ jelenti: A hollandi udvari körökben azt remélik, miszerint a világháború csakhamar véget ér. Arra számítanak, hogy tavasszal, ha bármelyik fél javára is megtörténik a katonai döntés, meggyorsul a békekötés lehetősége és megkötik a békét. Az antant belátta, hogy sem a német, sem a monarchia területéből egy talpalatnyit sem foglalhat el.

ATHÉN: Az antant legujabban azt követeli a görög kormánytól, hogy távolítsa el a központi hatalmak diplomáciai misszióit.

CSENOVIC: Az elfogott oroszok véleménye szerint két hét előtt Chotinban zen-dülés volt két mohamedán ezredben, amely-nek katonái vonakodtak a frontra menni. A katonai parancsnokságnak nagynehezen si-került a gyorsan kivezényelt közákezed segítségével elnyomni a zendülést, mire mind két ezredet visszaszállították az ország bel-sejébe.

BERLIN: A „Nationalzeitung“ jelenti az orosz határról: Mint orosz lapokból kitü-nik, a besszarábiai fronton folyó offenzívá-hoz az összes Odessza és Kiev közt össze-gyűjtött csapatokat beállították. Ezzel egy orosz balkán-akcióról szóló verziót teljesen elejtették és világos, hogy ez csak arra való volt, hogy leleplezzék vele a mostani offen-zívára vonatkozó előkészületeket.

LUGANO: Milanóból jelentik, hogy az angol és francia csapatok megszállották Ka-vallát.

BASEL: Pétervárról jelentik: A Péter-vári Távirati Ügynökség a nagyobb orosz lapokkal közölte, hogy az antant elhatározta, hogy Görögországnak nem ad kárpótlást és nem menteti magát a központi hatalmak konzuljainak és alattvalóinak letartóztatása miatt.

LONDON: A Reuter-ügynökség külön tudósítója a franciaországi brit főhadiszállá-son arról értesült, hogy Churchillt a Royal Scotts-vértések egyik zászlóaljának parancs-nokává nevezték ki.

KOPENHÁGA: Asquith miniszterelnök kijelentette, hogy a toborzó-bizottságok ja-nuár 10-én újra megkezdik működésüket.

GENF: A párisi radikális sajtó követeli a magántudósító-ügynökségek beszüntetését, mert valótlan szenzációkat terjesztenek.

Tovább dühöng az orosz offenzíva.

— A besszarábiai arcvonalon heves támadásokat vertünk vissza. — Keletgaliciában és Bukovinában is felujultak az erős harcok. — 1000 foglyot ejtettünk. —

BUDAPEST, január 8. (Közli a minisz-terelnöki sajtóosztály.) Keletgaliciában és a bukovinai határon a csata tegnap újból fellángolt. A Stripa mentén, amint már je-lentettük, az ellenség napkelte előtt meg-kezdte támadásait. A rohamcsapatoknak néhány erős osztaga a köd oltalma alatt üte-geinkig nyomult előre. Ekkor megindult a tizenhatodik és huszonnegyedik honvédez-red és az ötvenhetedik középgaliciái gya-logezred ellentámadása és a támadókat ál-lásainkon túl verte vissza.

Az ez alkalommal elfogott hétszázhusz orosz között van egy ezredes és tíz más tiszt.

A Dnyeszter-menti vonalaink egész na-pon át legnagyobbbrészt erős ágyutűz alatt állottak.

A besszarábiai arcvonalon közvetlenül a déli órák előtt tüzérségi pergőtűzzel ve-zette be támadásait az ellenség. Erőfeszíté-siük ismét a Toporouc melletti és a Raran-

cétól keletre fekvő állásaink ellen irányult. A harc most is rendkívül elkeseredett volt. A támadó oszlopok egyes részeinek sikerült is árkainkba benyomulni, azonban tartalé-kaink kézítésében ismét kiverték őket. Ez alkalommal egy tisztet és 250 főnyi legény-séget fogtunk el.

Volhíniában, Berestiány mellett, csa-pataink visszaverték az orosz hirszerző kü-lönítményeket.

A Styr mentén tüzérségünk összponto-sított tüzeléssel megghiusította az oroszok arra irányuló kísérletét, hogy a Cartorijsk-tól északra fekvő temetőt visszafoglalják.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, január 8. A nagy főhadiszál-lás jelenti: A keleti hadszíntéren jelentős esemény nem történt.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A németek elfoglaltak egy francia árokrészt.

BERLIN, január 8. A nagy főhadiszál-lás jelenti: Az arcvonal legnagyobb részén az időjárás kedvezőtlenül befolyásolta a harci tevékenységet.

Hartmannsweilerkopítól délre a fran-ciáktól meglepetésszerű előretöréssel elfog-laltunk egy árokrészt; több mint hatvan va-dász jutott kezünkre.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Élénk ágyuharc az olasz fronton.

BUDAPEST, január 8. (Közli a minisz-terelnöki sajtóosztály.) Az olaszok a tol-meini hídő északi része és ettől északra fekvő állásaink, különösen pedig a nemrég elfoglalt árok ellen, amelyet tegnap ismét többször támadtak, nagyon élénk ágyutűzet

Az angol kormány válságos helyzete.

Stockholm, január 8. Az angol lapok szerint a munkásminiszterek kilépése a kor-mányból komoly csapást jelent a kabinetre. Ha talán az új választások erős, hazafias többséget hoznának is létre, végzetes szaka-dást jelentenének a nemzet egységében. A Labour Leader ezt írja:

— A kormány oly nagy bajt szerzett nekünk, amelyet ellenséges hadsereg soha-sem okozhatott volna.

indítottak.

Oslaviánál és helyenkint a doberdói fensik szakaszában is meglehetősen heves ágyuharcok voltak.

Höfer altábornagy
a vezérkari főnök helyettese.

A görzi romok között.

Leonhardt Adelt Görzből a következő érdekes és színes cikket küldte a *Berliner Tageblatt*-nak:

Olyan körülöttünk a kód, mint egy anyag és határ nélküli szürke szövet. Ez a kód feloldja és összerögzíti a dolgokat, ez a kód maga a lét és nem-lét, alkotás és pusztítás. Az upon szürke iszap-ár folyik, amely elnyeli a szekereket és a katonákat. Négy órakerésztől betolakodik a szobába. Kibámulok az éjszakába.

Az égen fakó fény jelenik meg. Csillagok hullanak szanaszét, bolygók vándorolnak ide-oda a ködben: fényoszlopok és világító rakéták ezek, amelyek áttapogatnak az Isonzón túlrá. A világtörténelem kockajátéka kísértetiesen hangzik: tompa döngés, utána üres csönd, mintha a természet visszafojtva tartaná a lélekzetét. Mikor aztán az ellenséges gránátok lecsapnak az utcánkra, az éles csatamástól megzörren az ablakom.

A barna, esőtől ázott erdőből kopogás hallszik, mintha szorgalmas harkályok dolgoznának a fatörzseken. A kód távoli hangokat hoz hozzám, mint mikor az ember a tenyeréből tölcseért csinál és azon át kiált. A madarak elvonultak ezekből az erdőkből, erdei emberek vonultak be helyükbe. Lábmunkát ellepte az ut szürke sara, köpenyüket megfestette az agyag és kimosta az eső. — Deszkavárosokat ácsolnak az erdőben: háló termeket, dolgozószobákat, kázinókat, iskolákat. Valahonnan egy autó zümmög. Egy acetilénlámpa vakító sávot lövell ki a közeli kunyhóból, melynek nyitva az ajtaja. Falai mentén ágyak lógnak egymás fölött, kemény deszkágyak, de puha fekvőhelyei azoknak, akik a Podgoráról jönnek.

Most, hogy besötétedett, jönnek a Podgora hősei. Fáradtan, meghajoltan, érzéketlenül mennek. Járásuk vonszolt, nem az akaratuktól függő. A természetben több a részvét, mint az emberekben, megtöri az akaratot, eltompítja az érzékeket, amelyek nem tudnának ebbe a szörnyű tragédiába beletekinteni megőriülés nélkül. A ködből egyszerre csak ének csendül ki. Sebesültek, akik időelőtti visszatérésre kényszerültek. Két szekéren jönnek, mindenki más nyelven, más dallamot énekel.

Belebukok a hálózásokba, de az ablak nyitva marad, mert a rózsák völgyében telen is meleg van. Álmomba beletolakodik a szekérek nyikorgása, a löszeroszlopok döngése, a némán menetelő katonák fegyverzetének a zaja, lábuk dobogását elfojtja az iszap. Egész éjjel így megy ez. Egész éjjel dörögnek az ágyuk, ropognak a puskák. Egyszerre riadtan ébrednek félálomból. Vajjon egy óriás bömöt így, akit eltalált Dávid parittyaköve, vagy Polyphemosnak égették ki a szemét? Nehéz mozsarunk dördült meg a közelben, robbant.

Amikor a fekete fal megszünikül, nappal van. Bemegyünk a halálra sebzett városba, bejárunk a Teherautón meggyünk, amely darv, melyre legény módjára, megvetést fröccsen szét jobbra-balra. Büszke tartású barna leányok fején kócsár ing ide-oda, földszínű olaszok követ apróznak az ut mentén, tartalék-csapatok vonulnak háza sorokban,

kerékpárosok jelentésekkel jönnek-mennek s nevetve vagy káromkodva kitérnek az utcából. Az utra gránátok csapnak le, a nagy tölcsealakú íregek rögtön megtelnek sárral és vízzel. Az utakat átszelő drótok alatt meghajolunk.

A magasan fekvő papnövelde és a vár-hegy között szétszórt villasor. Első tekintetre a város képe érintetlennek látszik. Amint azonban a magasba kapaszkodó, szűk utcákon, az olaszosan tarka házak között haladunk, a tág, szabálytalan tereken ránk táton-ganak a háboru-ítörte sebek. Egy repülőnek a bombája eltalálta a hercegsek palotáját s a tetejétől az alapzatáig leszakított egy darab falat a komor homlokzatból, olyan, mint a hosszú fekete fátyol a gyászruhán. Néhány nagy ház teljesen leégett. Ablakaik olyanok, mint a kiégett szemüregek. Egész házsorok vannak szétrombolva, egyik-másik háztető gondolkozva támaszkodik a megroppant oszlopokra. Más házak kívül egészen érintetlenek, belül azonban romhalmazok. Egyesek olyanok, mint a babaházak, nincs előlő faluk. Látszik a berendezésük. Itt egy épen maradt szoba, a párnázott butorok védőtakarókkal behuzva, amott egy ablaktalan vaocek nyomoruságos fekvőhelyekkel. Némelyik szobában megmaradt a fal mellett egy darabka padló, azon egy szekrény, vagy szék, rajta egy lefejezett baba.

A hatóságok többnyire pincékben működnek. A gazdagok majd mind elmenekültek, csak a szegények maradtak meg házaikban, amelyek nem is sajátjaik. Hasonlók ezek a szegények Messina gazdátlan macskáihoz, amelyek éhenhalásra készen maradtak meg a romok között és nyivakolásukkal éjente csaknem megörjítettek. Az ablakokból pipázó agastyánok tekintenek ki, a házak előtt gyermekek játszadoznak. Az asszonyok táskákkal mennek bevásárolni. Megbombázott házak mellett nyitott üzletek, amott szétlőtt házban levő mihelyben egy öreg ember borotválja a Podgoráról hozott sörtés szakállakat. Nem remeg meg a keze, mikor csapkod a gránát. A polgárok és katonák egyformán tudják, mely utcák vannak az olasz gyalogság tüzeinek kitéve. A közeledő gránátok süvítéséből már sejtik lecsapódásuk helyét és kellő időben keresnek és találják fedezéküket. Mikor bombázzák a várost, mindenkinek minden ház nyitva áll. Akit eltalál, azt eltemetik, a gyermekek pedig bujósdi játszanak a gránáttölcserben, ahol az imént valaki a halálát lelta. A halál szokatlan állapot, de már nem ijesztő, mikor megszokottá vált.

A Korzó-kávéházban tisztek ülnek. A hátulsó asztaloknál, az előlő üresen, mert nem egyszer puskagolyó süvit be az ablak-táblán.

A kód esőcseppekké sűrűsödik össze. A városban túl ködpadok markirozzák az Isonzót. Jobb oldalt a Podgora emelkedik. Fenyő és gesztenyerdőiből már csak itt-ott maradt meg egy-egy fa. Balkezt a San Michele látszik, nem mint hegy, hanem mint a saját maga árnyéka.

Ott fekszenek ők, a Podgora és Michele hősei, dolinákba és gránáttölcserbe kapaszkodva, homokzsákok, összetekeredett dróthálók, sziklatömbök és halottak mögött, védtelenül a sors kalapácsütései közepette.

Köd terped szét körülöttük, a csattogó gránátok pokolian és tisztesen visszhangosak. Tak-tak-tak — fúrge varrógépek varrják a fekete ruhát, mely sohasem készül el. Huu-huu-huu — hangzanak kísértetiesen fölöttünk Fortin három alacsony kupja mögül.

A gránátok. Nehéz hajóágyukból jönnek a

A kód megint sűrűbbé válik, elborítja a látóhatárt és elfojtja a düh ezerszeres hangját.

Elsüllyedt egy olasz csapatszallító gőzös.

Zürich, január 8. A Havas ügynökség jelenti: Egy brindisii olasz gőzös, amely több száz tonna élelmiszernel és 425 Amerikából visszatért montenegrói ujonccal Brindisiből jött, San Giovanni di Medua közelében aknába ütközött és azonnal elsüllyedt.

A görög kormány válasza a bolgár tiltakozásra.

Szofia, január 7. A görög kormány átnyújtotta válaszjegyzékét a bolgár tiltakozásra, amelyet a bolgár kormány szalonikii konzuljának az angolok és franciák által való jogellenes letartóztatása miatt terjesztett a görög kormány elé. A görög kormány csodálkozással ismeri el, hogy az antantnak ez az eljárása homlokegyenest ellenkezik minden népjoggal és hogy az antant ezzel a görög semlegességet is lábbal taposta. Görögország épen ezért már mind a két kormány-nál energikusan tiltakozott, a görög kormánynak azonban lehetetlen egyéb lépést tenni, mint amelyet választott.

A szerb külügyi irattár Bécsben.

Bécs, január 8. A Neue Freie Presse jelenti, hogy a szerb külügyminisztérium irattárát Bécsbe szállították. A levéltárat osztrák és magyar csapat egy kolostorban találta meg, ahol a szerb kormány elrejtette volt. Becsomagolták 63 ládába és úgy szállították el Bécsbe.

A kudarcért a дума is felelős.

Gent, január 8. A Secolo pétervári jelentése szerint azt a tervet, hogy az orosz főerőt a besszarábiai határon egyesítsék, a дума konzervatív pártjának több tagja megvizsgálta és helyesnek találta. Ezzel a lepleléssel át akarják háritani a felelősség egy részét a népképviselőre a rendkívül veszteséges áttörőtervnek ma már nyilvánvalóvá vált meghiusulásaért.

A bolgárok Skutari és Durazzó felé haladnak.

Gent, január 8. A lyoni Nouvelliste jelenti, hogy a bolgár csapatok megszállták Elbasszánt és két részre oszolván, részint a Skumbi mellett a Durazzó felé vivő jó uton haladnak, részint pedig Tirana ellen masíroznak. A bolgárok egy másik hadoszlopa Dibrából nyomult előre a Mati folyóig, ahonnan kitünő ut visz Alesian és San Giovanni di Meduán át Skutariba. A „Nouveliste“ szerint az olaszok nem fordítottak kellő figyelmet a kettős veszdelemre és most már lehetetlenné van téve, hogy az Észak-Albániában operáló szerbek egyesülhessenek az olasz csapatokkal.

Visszavándorlásra készül az amerikai magyarság.

— Wilson kongresszusi demagóglája hangolja ellenünk Amerikát. —

Newark, 1915. december 13.

(A „Délmagyarország” levelezőjétől.)

Kiros, feszült várakozástól telített ismét az Egyesült-Államok levegője. Csodálatos világ ez, melyben minden napnak megvan a maga szenzációja. Szenzációk vannak Európában is, de az amerikaiak oly különösek, hogy úgy mondjam „amerikaiasak”, hogy méltán keltik bennünk, európaiakban a csodálatot.

A háború megkezdése óta, nem egyszer volt fenyegetően feszült a hangulat. Nem egyszer szívszorongva lestük, hogy az Európában most lejátszódó történelmi drámában melyik percben veszi fel Amerika a szerepet. A veszedelem mindannyiszor elmúlt, anélkül, hogy különösebb következményeket hagyott volna maga után. Most ismét ilyen történelmi pillanat előtt állunk. Nem ugyan olyasmi előtt, mely lényegében katasztrófális kimenetelű, de melynek párája a világtörténelem folyamán eddig nem akadtunk.

Az Egyesült-Államok részéről minden percben az a veszély fenyegeti a monarchiát, hogy megszakítja a diplomáciai összeköttetést. A földrajzi viszonyok lehetetlenné tesznek egy közvetlen háborút s azért nagyobb következményei nem lehetnek annak, hogyha a monarchia a jelenleg fennálló vitát nem az Uniót kielégítő módon intézné el. Az „Ancona” nevű személygőzös elsüllyesztéséről van szó, melyet egy osztrák-magyar tengeralatti naszád küldött tengerfenékre s melyben történetesen néhány amerikai is volt. Az Unió meg akarja bosszulni az Anconával elpusztult polgárainak életét. Jegyzéket intézett a monarchia kormányához, s hozzá még, mint mondani szokás, nagyon „erélyes” hangut, melyben a leghatározottabban követeli a legmesszebbmenő elégtételt az Unió méltóságán ejtett sérelemért.

Igaztalan várjuk, különösen mi, magyar és osztrák alattvalók, hogy vajjon a válasz kielégítő lesz-e? Ha nem, akkor az Unió azonnal visszahívja Pennfieldet, az Egyesült-Államok bécsi nagykövetét és kézbesíti Zwiedinek báró jelenlegi itteni nagykövetünk utlevelét. Hazakiüldi továbbá az összes osztrák-magyar konzulokat. Odahaza, Magyarországon, talán nem is tartják ezt oly nagy fenyegető veszedelemnek, mint ahogy azt az amerikai magyarok megítélik. Nem pedig azért, mert nem tudják elképzelni, mit jelent az egy országban élni, mellyel a mi nemzetünk ellenséges viszonyban van.

Az érzelmek világában ma itt Amerikában már régen benne van az az ellenséges viszony, melynek létezéséről most hivatalos formában készülnek kifejezést adni. Mi lesz azzal a nagyszámu magyar alattvalóval, a kik már is keservesen szenvednek az amerikaiak gyűlöletes, szenvedély tüzelte cselekedeteinek következményeit?

Midőn e sorok Magyarországra jutnak, már régen nyilvánvaló lesz, vajjon oktan volt-e féltünk. De nincs kizárva az sem, hogy addigra már az amerikai magyarok háza diplomáciai védelme nélkül fognak állni. Hogy ott van az Egyesült-Államok magyarjainak eufóniája, arra a legjobb bizonyíték Woodrow Wilson legutóbbi szenzációs, a Kongresszus gyűlésén elhangzott beszéde. Nein jelentéktelen dolog ez, nem

szabad füllünk mellett elszaladó, következmények nélküli politikai kiszólásnak venni azt, amit Wilson elnök mondott.

Olyan jelentőségű volt ez a beszéd, hogy a lefolyt hét legnagyobb szenzációja volt, akárcsak Magyarországon egy trónbeszéd. Wilson már negyedik éve elnök s ez alkalommal a tizedik megjelenése volt az Egyesült-Államok Kongresszusa előtt. Összegyűltek Washingtonban, az ország fővárosában a Kongresszus tagjai, szenátorok, képviselők, lapok tudósítói s az amerikai illusztris világ előkelő tagjai töltötték meg az ülésterem karzatát. Ünneplés, nagyon komoly színeztetés volt az egész dolognak. Érezte mindenki, hogy az elnöki szózat, mely mint említém, trónbeszéd jelentőségének súlyával bír, sok mindenről fogja tájékoztatni az Unió magatartását illetőleg.

Bennünket, magyarokat, egy kérdés érdekelte főleg: mit mond az elnök a külföldiek ellen, kapcsolatban azzal a ténnyel, hogy az Egyesült-Államok területén német, magyar és osztrák kémeket fogtak el és az ellenük való további hajszát folyamatban van, továbbá munició-gyárakat robbantott és gyújtott fel az említett három nemzet néhány alattvalója. Az erős várakozás nem bizonyult hiábavalónak. Többet kaptunk, mint amennyit remélni merésztünk. Az elnök beszédében olyan hangot használt, mely páratlan az oly tekintélyes személyiség, mint az Egyesült-Államok elnökének szájából elhangzott beszédek történetében. A finom, nagy politikusokat, államférfiakat jellemző hangnemből egyszerűen a kocsismódor nivójára süllyedt Mr. Woodrow Wilson, a Princetoni egyetemi tanár ur, akkor, midőn az Unió felfegyverkezése szükségességének bizonyítása után, a külföldiek elleni kirohanásába kezdett. Előtte fekszik a beszéd teljes szövege, amelynek reánk vonatkozó passzusából a következő kifejezéseket vehetem ki:

— *Hütlenség mérgét ömlesztettük be a nemzeti élet ütőerébe.... Beszennyeztük ennek az országnak a jó hírnevét... Tönkre akartuk tenni Amerika iparát... Gyalázatot gyalázatra tetéztünk... Összeesküvést szőttünk a semlegesség ellen... Rombolni akartunk... A hütlenségnek, anarchiának és szenvedélynek kreatúrái vagyunk, akiknek megbüntetésére új törvényeket kell hozni, hogy összemorzsolhassanak, megsemmisíthessenek bennünket.*

Finom megjegyzések, kellemes kis bókók, amelyek után valóban jól, otthonosan érezheti magát az ember az Egyesült-Államokban, amelynek feje ily keztyűs kézzel bánik az itt élő nemzetiségek egy bizonyos csoportjával.

A régi igazság, hogy „fejétől büzik a hal”, fényesen beigazolódtott az Unió közvéleményének kialakulásában. Ha az ország első polgára így vélekedik rólunk, vajjon mit várunk azoktól a társadalmi rétegektől, a melyek ítélőképességének kialakulása mögött nem állnak nagykövetségi hivatali tényezők? Csak természetes, hogy az amerikai közönség tetszésével ma kizárólag az találkozik, mely bennünket idegenként tesz sokszor nagyon is kénytelenül gunyok tárgyává. A színházak például olyan nótákkal

kedveskednek az embernek, melyek szövegében nagyon érthetően benne van, hogy „szedjük össze sátorfánkat és menjünk vissza abba az országba, melyből Amerikába vándoroltunk.”

E tények és sok más hasonló körülmény élénkén bizonyítják azt, hogy nagyon életre való az a gondolat, mely az amerikai magyarok hazatelepítését célozza.

Nem lesz nehéz azokat az erősen megalazult erkölcs-szátokat elszakítani, melyek az amerikai magyart az Unióhoz kötik.

Annál problematikusabb azonban az anyagi rész megoldása. Az amerikai magyar szeretettel gondol hazájára, de viszont annyira kifejlődtek igényei fogadott hazájában, hogy bajosan tudna a Magyarországon létezőtől kezdtelegesebb körülményekbe beleszokni. Szükségletek, melyek otthon harmad-, negyedrangúak szerepét töltötték be, itt elsőrangú fontosságúakká váltak. Akkor tehát, midőn az amerikai magyarság visszatelepítéséről szó van, (mely, mint értesülünk, odahaza komoly probléma gyanánt merült fel) nem szabad az említett körülményeket figyelmen kívül hagyni.

Annyi eddig is bizonyos, hogy minden akció nélkül is nagy lesz a száma a háború után visszamenőknek. Egy kis észszerű politikával azonban őridő visszavándorlássá tehető ez az ügy.

Az Egyesült-Államokban uralkodó politikai hangulat, az elmondottakkal a lehetőleg kimerítő módon jellemzve van. Nem érdektelen azonban az elmúlt hetek néhány jellegzetes napieseményét toltágyra venni.

A legnagyobb szenzáció természetesen Henry Ford, a milliomas autógyáros békeexpedíciójának elindulása. Hogy mennyire ellenkezik az amerikai érdekekkel a béke, az meglátszik a sajtó hangulatán, mely a Ford-féle békeakciót a legnagyobb rosszakaratokkal kezelte. Ez a Ford, aki alacsony sorból oda-küzdötte fel magát, hogy ma 135 millió dollár korlátlan ura, a jól ismert *Béke-Schwimmer* Rózsa inspirációja folytán elhatározta, hogy egy előkelő résztvevőkből szervezett társasággal átrándul Európába (saját magá fidején az illetők költségeit) és megpróbálja a békétárgyalások megkezdésének lehetőségét előmozdítani. Igaz, hogy optimistának kell tartanunk Ford-ot, aki magát abban a reményben ringatja, hogy pénzének erejével sikerül tervét keresztül vinni, másrészt azonban a legnagyobb tisztelet, becsület illeti meg ezt a csodálatos karakterű embert, aki késznek nyilatkozott a béke keresztülviteléért akár az utolsó centit is feláldozni. Megérdemli, hogy odahaza sok mindent megtudjon a magyar közönség Henry Ford-ról.

Henry Fordnak Chicagóban autógyára van. Husz-harmincezer embert foglalkoztat állandóan. Valósággal forradalmat idézett saját maga tervezte rendszerével, melyet gyárában bevezetett, s melynek értelmében egy munkás legkisebb fizetése öt dollár naponta. Valóban, a Ford-gyárban a legkisebb napi díj öt dollár, még a sepréztőknek is. Évente 25 millió dollár haszonból 12 és fél millió dollárt visszatérít Ford az alkalmazottjainak. Mindezeket felül a munkaidőt napi nyolc órára szállította le Ford. Egész tanulmányok íródtak a Henry Ford gyárában bevezetett rendszerről, mely a legmerészebb munkásideálok megvalósítása. Ez a valóban nagy filantrop eszű szerint Európában jár s a béke megvalósításán fáradozik.

A másik szenzáció egy az orvosi tudományok körébe tartozó kérdés körül forgott. Ugyancsak Chicagóban történt, hogy

egy orvos elhagyott pusztulni egy csecsemőt, jöhet könnyű műtéttel megmenthetné volna. A gyermek fél agyvelővel született s így egész életére hülye, béma és néma lett volna. Egyik fiúle hiányzott és a végbél nyílása be volt nőve. Ha az orvos a végbél megnyitásának műtétét végzi, a csecsemő életben marad, terhére szüleinek, környezetének és sajnálkozására az emberiségnek. Az orvos és anyja megegyeztek azonban abban, hogy a gyermeknek jobb lesz meghalni. Kétségtelen, hogy az orvost és az anyát a legnagyobb humanista szempontok vezették ez elhatározásuknál, azonban erős összeütközésben találták magukat bizonyos szentimentalista motivumokból fakadó felfogásokkal. A dolog nyilvánosságra jutott és élénk vita tárgyává vált az amerikai lapokban. Az volt a kérdés, vajjon szabad-e az orvosnak tenni, hogy a gyermek operáció hiányában elpusztuljon? Törvényes eljárással nem lehetett az orvost a műtetre kényszeríteni, annál is inkább, mert az anyja sem akarta azt. Időközben a gyermek meghalt.

Amerika azonban azért Amerika, hogy a még ilyen, a maga nemében páratlanul racionális eljárásnak is akadjon kétszer huszonnégy órán belül követője. Két nap múlva New-Yorkban jelentette ki egy anyja, hogy nem hajlandó nyomorékan született gyermekének életbentartásához szükséges operációba beleegyezését adni.

Ilyenek az amerikai szenzációk!

Szomor József.

Szegedről — Szegednek.

A közelmúltban, Szeged városnak egyik tekintélyes és vagyonos polgára a közügyek feletti beszélgetések során azt a kijelentést tette, hogy a városnak sohasem volt olyan gyenge hatósága, mint a mai.

Szeged város hatósága bizonyára nem veszi tragikusan ezt a kijelentést. A választó közönség bizalmából töltik be állásukat, amely állás díszet ad viselőjének, de a tartalmat az állásnak az egyén képessége adja meg.

Ebben a kijelentésben egyébként is az a fontos, hogy a tömeggondolkodás kifejezője. A tömeggondolkodás pedig olyan vallami, ahol nincs tulajdonképpen gondolkodás, hanem csupán az úgynevezett „azt mondják.“ Valaki világgá röpít emberekről, körületekről, családról valami hirt, anélkül, hogy annak elfogadható alapja lenne, vagy arról az illetőnek biztos tudomáson alapuló meggyőződése volna s a hír akár jó, akár rossz, — legtöbbször rossz — bejárj a társadalom minden rétegét és legtöbbször ennek hatása alapján ítéletnek meg az emberek.

Kevés ember van, aki az ily szállongó hír hatása alul ki tudja magát venni, s addig nem alkotja meg véleményét embertársa képességéről, míg annak igazi tartalmáról még nem győződik.

Ha olyan embertől erednek az ily hírek, akiknek fajsulya csekély, az talán kellemetlen rövid időre, de nincs pusztító hatása. Megtörténik azonban, hogy erős fajsúlyu, hatalmas, befolyásos embertől indul utra egy kijelentés, ennek azután megvan az a hatása, hogy a közszolgálatban levő embert haladásában megállíthatja, ha a nyilatkozat kedvezőtlen, viszont divatba hozhat embereket, ha a hír kedvező.

A közélet azt igazolja, hogy a karrierhez elsősorban szükséges a divatba hozás, és csak másod vagy későbbi sorozatban számít a képesség is. A divatba hozott ember halkezes munkája is a tökéletesség zománcával lesz bevonva, míg azon emberek, akik divatban nincsenek, bármily jót, hasznosat vagy nagyot alkossanak is, legfeljebb azt a nyilatkozatot kapják, hogy: szép-szép, de hiszen ez a hivatása, mestersége, kötelessége volt ezt elvégezni, mert különben állásába kerülne.

Nagy szerencse a közre, ha a közszolgálatban levő emberek közül a tartalommal

bíró emberek kerülnek divatba. A mai életviszonyok mellett azonban azt látjuk, hogy többnyire a strebereket hozzák divatba, mert a streber ember nem riad vissza semmi eszköztől, amit haladásának biztosítására szükségesnek lát. A komoly, tartalmas ember pedig rendesen távol tartja magát minden üres, külső szerepléstől, csak hivatásának él, nem kíván lekötöztetnie lenni senkinek; ezzel ugyan használhat a köznek, de nem használ önmagának, mert régi igazság az, hogy apró szívességek teszik a barátságot. Sok barátsággal és szívességgel pedig divatba lehet jönni.

Az érvényesülésnek ez a módja, különböző utakon a társadalom minden rétegében el van már terjedve. Sehhol sem tapasztaljuk az egész országban bujábbat, mint ezen az áldott szegedi földön.

Valamikor az országban egyedül az országgyűlési képviselőség volt az út a divatba hozáshoz, tehát minden jóra való család azon iparkodott, hogy a maga kedvencét képviselővé tegye s ezzel kiegyenlítse a képességbeli gyöngeséget... Az igazi tartalmas embereket régebben még megválasztották képviselőnek, azokat nem kellett képviselőkké tenni. Sajnos azonban ma már e téren is első sorban a divat határoz. Aki nem miniszter vagy államtitkár, az sohasem számíthat arra, hogy biztosan megválasztják. Azt hiszem, hogy a mai viszonyok között Kossuth vagy Deák sem lenne biztosan megválasztható Magyarországon legtöbb kerületben, ha csak egyuttal miniszter is nem volna.

Régen észleljük Szegeden azt, hogy ha valaki valamely foglalkozási vagy kereseti ágon nem képes úgy boldogulni, haladni, mint ahogy ambíciója sarkalja, ha azt látja, hogy pályatársai erősebb tartalmuknál fogva megelőzhetik, akkor felébred benne a vágy arra, hogy divatba hozassék és ezzel pótolja azt, ami hiányzik.

Igy támadtak a különböző foglalkozási és kereseti ágakban a törvényhatósági bizottsági tag-aspiránsok, akik lassankint a közpolgári elemet kiszorítják. A kiszorított szegedi polgárok részére azután megalakították végaszul a polgári pártot.

A szegedi polgárok szemének fel kell nyitni, senkit sem szabad mende-monda után megítélni, sem a közszolgálatban levő embereket, sem pedig az egyes polgárokat. Mindenkit igaz értéke, tartalma szerint kell megismerni, mindenkinek értékéről közvetlenül kell meggyőzni és értéke szerint megbecsülni, akkor megszűnik az emberek divatba hozása és akkor az a szegedi tekintélyes, vagyonos polgár másként fogja formulázni a város hatóságáról tett nyilatkozatát.

Nemó.

Román vélemény az orosz offenzíváról.

Bukarest, január 8. A „Moldova“ írja: A Besszarábiában lefolyt nagyarányú orosz csapatösszevonások misztériuma megoldást nyert. Nem az volt a terve Oroszországnak, hogy Bulgária ellen büntető expedíciót vezessen. Az oroszok új offenzívát akartak kezdeni az osztrák-magyar-német csapatok ellen Bukovinában, hogy visszavonulásra kényszerítsék ezáltal a Balkánon operáló központi hadakat. Az oroszok azt hitték, hogy ez a legjobb módja annak, hogy a Szalonikiban

állomásczó angol-francia csapatoknak segítségére legyenek abban, hogy az ellenségnek nekitámadhasson és szerb Macedóniába bevonulhasson. Noha az oroszok nagy előkészleteket tettek erre az offenzívára és hatalmas tömegű katonaságot használnak föl ezekben az új harcokban, az offenzíva mégis a sikertelenség jegyében és kudarcsával indult meg.

A görög sajtó Tisza beszédéről.

Athén, január 8. Tisza István grófnak Görögországról mondott beszédét, amely élénk figyelmet keltett, igen barátságos hangon kommentálja a görög kormányparti sajtó. A Neon Aszti című félhivatalos Tisza kijelentésével vezető cikkben foglalkozik s a többi közt ezt mondja:

— A magyar miniszterelnöknek a parlamentben elmondott komoly szavaiból nyilvánvaló, hogy a középponti hatalmak Görögországról olyan hangon beszélnek, amely nélkülözi azt a durvaságot, amellyel az antant kormányai bennünket kezelnek. A magyar miniszterelnök nemcsak azokat a nagy nehézségeket ismeri el, amikkel Görögországnak meg kell küzdenie, hanem azokat a kötelezettségeket is, amik belőlük a középponti hatalmakra hárulnak. Másrészt gróf Tisza rokonszérrel nyilatkozik Görögország jövőjéről. Bármilyen határozatlanok is ezek a nyilatkozatok, semlegességünket mégis respektálják; nem követelnek tőlünk olyan áldozatokat, mint a minöket az antant követel. Nekünk, görögöknek éber figyelemmel kell a hadviselő csoportok ránk vonatkozó kijelentéseit követnünk, hogy jobban megítélhessük az irányt, amelyet követnünk kell. A két hatalmi csoport velünk szembevaló viselkedésükben ugyancsak a maguk érdekeit tartják szemük előtt, de azért mi a magunk részéről szabadon mérleghetjük, hogy ezek közül az érdekek közül melyek hozzátok a mieinkkel legjobban összhangzásba.

A balkáni hadszíntéren nincs változás.

BUDAPEST, január 8. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A délkeleti hadszíntéren nincs változás.

Höfer altábornagy,

a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, január 8. A nagy főhadiszállás jelenti: A balkáni hadszíntéren jelentős esemény nem történt.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Bélyeggyűjtők

figyelmébe ajánlom a legújabban érkezett

bélyegkülönlegességeket.

Várnay L. könyv- és papirkereskedése.

Popper cipő a legtartósabb.

MAADER cipőüzlet

SZEGED,
Széchenyi-tér 2. szám.

Telefon 311.

Báli cipőujdonságok.

A világháboru minden poklán keresztül.

— Huszonkét év múlva vissza Szegedre. —

(Saját tudósítónktól.) Huszonkét esztendő után sem tudta elfelejteni azt a begyepesedett sírdombot ott a belvárosi temetőben és minden fáradtságot, nehézséget, akadályt leküzdve hazajött, hogy katonának jelentkezék. A hazai rőghöz való ragaszkodás csinált *Ingenieur Back*-ból honvédkáplárt. Magyar állampolgárságát, miután számos éven át külföldön tartózkodott, elvesztette és mégis hazajött, hogy a hazát szolgálja. Ki hitte volna, hogy a trónörököspár meggyilkolása valahol Arkansas City-ben a bosszu lázrózsáit varázsolja egy napbarnított, határozott vonású férfiarcra, ki hitte volna, hogy az *Edison Electric Company* mérnöke a szerb hadüzenet hírére ledobja magáról a munkás-zubbonyt és a világháboru minden poklán keresztül gázolva eljön Magyarországra, eljön haza azt a kis fejfát megvédelmezni.

A neves amerikai mérnök nem tévővázott: fejedelmileg dotált állását és az életét dobta a haza oltárára. A felesége, aki szegedi leány és akit Amerikában vett nőül, első szóra beleegyezett a férje tervébe. Pedig olyan szép kislányuk van, hogy Csikágóban egy gyermekszépségversenyen az első díjat nyerte.

A *Délmagyarország* munkatársa felkereste *Back Jenőt*, aki jelenleg a Szegeden fekvő 5-ik honvédhadosztálynál teljesít katonai szolgálatot. Még most is magyarosobban beszél magyarul, mint sokan azok közül, akik anyanyelvükön kívül más nyelven nem tudják magukat megértetni. A huszonkét év után Szegedre visszakerült *Back Jenő* angolosan hordja ugyan a bajuszát, a gesztusai is Amerikára emlékeztetnek, de a szíve helyén van és magyar maradt mindhaláláig.

Szegeden

rokonaim vannak, — kezdte érdekes előadását a kiváló elektromérnök — de mikor huszonkét év után beállítottam hozzájuk, alig akarták elhinni, hogy én vagyok. Persze, akkor láttak utoljára, amikor búcsút vettem tőlük és elmentem Nagyváradra lakatosinasnak.

Mikor a lakatos mesterséget kitanultam, három évig a budapesti Lang-féle vasgyárban dolgoztam mint segéd. Huszonegy éves koromban katona lettem. A tengerészetihez osztottak be. Becsülettel kiszolgáltam a négy esztendőt és mikor mint gépaltiszt megkaptam az obsitot, elhatároztam, hogy kimegyek

Amerikába.

Az Egyesült-Államokat keresztül-kasul jártam, dolgoztam Arkansas-ban, egyetemi hallgató voltam Csikágóban és mire Indiana államba kerültem, megszereztem a mérnöki oklevelet. Speciálista lettem villamos központok berendezésében és mint ilyet az *Edison Generaly Electric Company* szerződtetett magas fizetéssel. Ezerkilencszázhatvan a társaság rámbizta a párisi fiók vezetését. Ekkor már nős voltam és egy kis leánykám is volt. Azt a villamosvasutat, amely

Cartaghot—Tunisz-

szal köti össze, én terveztem. Ezért a munkámért a *Nichan Itikar* rend első osztályával tüntettek ki. Rómában harmincezer lóerős villamtelepet rendezett be a társaságom az én vezetésem alatt. Jár-

tam még Lille-ben, Algir-ban, mindenütt a szakmámban dolgoztam. Mitsem sejtve utaztam a cég megbízásából

Port-Said-

ba, ahol mintha derült égből a villám csapott volna le, hallottuk először a

trónörököspár meggyilkolásának

hírét. Port-Saidban nyolcszáz osztrák-magyar van, ezeket valóságos lesújtotta a borzalmas katasztrófa. Lázis izgalomban vártuk hazulról a híreket, míg aztán az bizonyos nem lett, hogy a monarchia nem fogja tétlenül tűrni az uralkodó családot ért borzalmas csapást. Megtutuk, hogy

megtörtént a hadüzenet.

Megtutuk abból, hogy a tartalékosok behívása harminchét évig megtörtént. Az osztrák-magyar kolóniának százötven tagja lett katona. A tartalékosok elszállítása mindenféle nehézségekbe ütközött, míg végre

Alexandriában

egy személyszállító hajóra szállásolták be őket. A hajó amerikai társaságé volt és csak nagyon óvatosan és lassan haladhatott a tengerben elrejtett aknák miatt.

A francia tartalékosok nagy ünneplések között szálltak hajóra; *hat hajó állt e célra rendelkezésükre*. Én Port-Saidban jelentkeztem az amerikai konzulátuson és kértem, adjon utlevelet. Hivatkoztam arra, hogy az Edison társaság alkalmazottja vagyok és vissza akarok utazni Amerikába. A konzul mindenféle kifogást mondott és az orosz kolégájához utasított. Bizonyos averzióval viseltetek az oroszok iránt, nem fogadtam meg tehát az amerikai követ tanácsát, hanem fölkerestem a francia főkonzult. Előadtam, miszerint francia érdekekben tartózkodtam a kikötőben, egy amerikai társaság franciaországi fiókjának vagyok a vezetője és miután a villamostelep felállításával készen vagyok elszereztnék utazni. Felmutattam az írsaimat, mire a főkonzul nyomban *utasítást adott*, hogy részemre

francia utlevelet

állítsanak ki. Ez az utlevél most is megvan, elteszem magamnak emlékébe.

A főkonzul nagyon udvarias volt — azt hitte, amerikai állampolgár vagyok — és mikor beszélgetés közben megjegyeztem:

— *Sohe sem hittem volna, hogy a magyar és a francia mint ellenség fog szembekeülni*, a konzul erősen a szemembe nézett és minden szót hangsúlyozva így válaszolt:

— *A politika háboruba sodort bennünket a magyarokkal, de ellenségek nem vagyunk*.

Azt hittem, hogy a francia utlevél minden kellemetlenségtől meg fog óvni, de csalódtam. Az egyiptomi rendőrtiszt, aki az utlevelet lebélyegezte, nem akart kiengedni, mert benne volt az utlevélben, hogy Szegeden, Magyarországon születtem. Ismét felkerestem a patrónusomat: a francia főkonzult, akinek erőyes intézkedésére végre megszabadultam. Most már biztosan tudtam, hogy a negyvenhárom esztendőmmel fogom még a császár kenyerét enni. Velem hagyta el a várost a

török tartalékosok

zöme. Akadálytalanul utazhattunk, mert az

angolok akkor még *biztosan számítottak a török szövetségre*. Eklatáns bizonyítéka ennek, hogy *Djermal* pasa, az akkori török tengerészeti miniszter résztvett az angol flottagyakorlatokon, amelyeket a Földközi-tengeren tartottak.

Rozoga görög gőzös szállított bennünket

Athén-

be. Ott láttunk a háboru kitörése óta először német lapokat. Eddig — a Reuter-ügynökség jelentéseiből — csak azt tudtuk, hogy *a belgák úgy aprítják a németeket, mint a répát*. Itt aztán megtutuk, hogy nem egészen így áll a dolog...

Görögországban

nyugodt volt a hangulat. A többség a mi pártunkon volt. Különösen a műszaki emberek, akik Németországban végezték az egyetemet, *feltétlen német pártiak*. Nem is fogják elhinni, ha elmondom, hogy a görög királyról miként vélekedik a népe. Szállójegye Konstantin királyról, hogy

németebb a németnél.

Ez pedig nagyon nagy dolog, mert a görög király az ország legnépszerűbb embere.

A görög lapok már inkább antant-pártiak voltak, de azóta — a központi hatalmak sorozatos győzelme lehet talán az oka — alábbhagyott lelkesedésünk ellenségeink iránt. Nem is beszéllek a kereskedőkről és iparosokról, akik minden alkalmat felhasználnak, hogy az ország beleavatkozását a világháboruba megakadályozzák.

Márciusban, mikor Venizelosz a bizalmi kérdést a parlamentben felvetette, utcai tüntetések voltak az antant mellett. Ezeket a tüntetéseket a *cipőtisztítók*, a *lutros-ok* rendezték, természetesen illő honorárium ellenében. Gurult a rubel, a frank, meg a shilling.

Március huszonkettedikén az olasz és a francia konzulátuson lebélyegeztettem az utleveleletemet. A központi hatalmak alattvalói ugyanis nem szállhattak hajóra, nekem meg mindegy volt hogyan, csak az volt fontos, hogy biztosan és mielőbb hazajussak. Przemysl eleste után értem

Brindisi-

be. Ekkor már a levegőben lógott az olasz hadüzenet.

Most már siettem, hogy kikerüljek a kezükből és az első alkalmatossággal

Rómá-

ba utaztam. Rómában már a hadikenyér járta, de ezt is alig lehetett kapni, de boldog voltam, mert közeledtem végcélomhoz. Oly jó kedvem támadt, hogy bementem egy cipőüzletbe és vásároltam huszonnégy liráért egy pár erős bakancsot. Most is ez van a lábamon. Rómában

magyar utlevelet

kaptam a követségünkön. Velencén keresztül utaztam hazafelé. Az olasz határállomáson vámvizsgálat volt, az olasz vámőrök minden holmimat összehánytak. Aranyat és ezüstöt kerestek, mert ezek kivitele meg volt tiltva. Találtak is nyolc darab I. Napoleon idejéből származó aranyat a táskámban, de nem vették el, mert a francia utlevéllel igazoltam, hogy francia vagyok. A vámőrök jóakarattal figyelemztettek, hogy *Austriában ne nagyon kérkedjem ezzel*. Meg is fogadtam nekik.

Annyi hányatás után végre megérkez-
tünk

Fiuméba,

ahonnan az első gyorsvonattal **Budapestre**
utaztam. Pár napig Csongrádon tartózkod-
tam, ahol egy kis birtokom van.

Április elején jelentkeztem a szegedi
népfőlkelő parancsnokságon, de mint lét-
számfeletti ideiglenesen szabadságoltak.
Nem tudtam hova lenni a csodálkozástól, hi-
szen *a francia lapokban vastagbetűs cikkek*
jelentek meg arról, hogy nálunk már az öt-
ven évesek is régen bevonultak.

A bakancsot is azért vettem meg Rómá-
ban, mert biztosra vettem, hogy ahogy haza-
érekzem, mindjárt szolgálnom kell.

November harmadikán végre elértem, a
mi után annyira törtem magamat: behívtak
szolgálati tételre. Elvégeztem a katonai táv-
beszélő tanfolyamot és most várom a beosz-
tásomat a menetbe. *Jönni már jöttem eleget,*
— fejezte be az elbeszélést — most már
menni szeretnék...

Bak Jenőről bátran el lehet mondani,
hogy minden poklokra keresztül gázolt a
házáért. **Tamás Rezső.**

Falusi hetivásáron.

(Saját tudósítónktól.) Falun jártam a
minap. Olyan városias falun, amelynek fő-
utája aszfaltozott, itt-ott emeletes házak
emelkednek a jólérről tanuskodó földszintes
épületek közt, az utcákon gyéren bár, de vil-
lamos világítás, sőt magán a főútcán villa-
mos vasut fut végig. Az ország egyik leg-
hosszabb villamos vasutja, melynek kiinduló
pontja: Arad, végállomása: Pankota. Itt jár-
tam a múltkoriban. A nagy Alföld keleti ré-
szén húzódik meg, egyes házai már felkapasz-
kodnak a dombokra. Lakói vegyesek: magya-
rok, svábok, főképp pedig románok. Épp heti-
vásár napján voltam ott. A pankotai hetivá-
sárok híresei Arad vármegyében és sok vi-
déki város piacával verszik fel a versenyt.
Nagy, széles térség a vásártér, melynek felső
végében *Sulkowsky* herceg terjedelmes, de
földszintes és nem éppen diszes külsejű kas-
télyja emelkedik, mellette pedig a templom
ijesztően hegyes tornya furódik a levegőbe.
Nem tudom, ki volt ennek a lehetetlenül he-
gyes toronynak a tervezője és az építője, de
az bizonyos, hogy mesterművet alkotott, aki
csinálta. Nem szépségénél fogva, hanem azért,
hogy a maga kinos vékonyságával dacolni
képes a viharral és eddig fel nem borult. A
pisai ferde torony sem különb csoda ennél.
De maradjunk a vásártéren. Minden szak-
mának: a csizmadiáknak, ruhásoknak, (ko-
fáknak megvan a maguk külön helye. Egy-
egy lépés választotta el egymástól azelőtt
őket, most a háboruban különálló szigeteket
alkotnak a sártengerben. Sokan hiányzanak
a mesteremberek közül, nagyon sokan. Meg-
állok a csizmadiáknál. Áru van, mondhatnám
bőven. Jó erőskötésű csizmák, esetlen sar-
kakkal. Párjuk 68—70 korona. A csizmadiák
között patkoló-asztalával egy cigány ült
tanyát. A vevő kezéből a csizma mindjárt
a cigány asztalára kerül. Patkó dukál a pa-
raszteszímának. Az egyik román drágálja a
csizmát. Odaszólok neki:

— Háboru van, azért drága!

— Van másutt háboru, de itt nincs, még-
is drágán adják a csizmát!

Gondoltam: filozófia ez is.

Az élelmiszerárusok között feltűnt a
sok-sok tojás és eszembe jutottak a szegedi
piac tojástalan novemberi napjai. Közvetlen
karácsony előtt volt s három tojást adtak
két hatosért. Nem negyven fillérért, hanem
két hatosért. Mert faluhelyen bizony még a
hatos járja. Egy helyütt egy oláh menyecske
előtt két garaboly szálló állott:

— Kum dái? (Hogy adja?)
— Un zlot si obt libre (egy forint, nyolc
hatos).

— Kilóját?

— Az egész kosárral.

— De nekem csak egy kiló kellene.

— Kilóra nem adom.

Próbálok alkudni. Nem mintha drágál-
nám a szállót, szemre is látom, hogy kilója
nem jön többre hatvan krajcárnál. De aki
maga is mindig alkudva vásárol, mint az
ilyen egyszerű oláh parasztaeszony, bizonyo-
san úgy is árusít. Nem engedett azonban egy
fillért sem. Elvittem hát a szállót a kért áron.
Számításomban nem csalódtam: három kiló
volt, egy dekával sem több, sem kevesebb.
Ugyanakkor Szegeden ép egy kilót lehetett
azon az áron vásárolni. És nem tudatlanság-
ból adta az oláh menyecske ilyen áron a sző-
lőt, mert mikor alkudni kezdtem, mindjárt
odavágta:

— Ne alkudjon az ur, Aradon négy ak-
kora árat kapok érte.

Hosszadalmas volna az egész hetivásárt
leírni. Csak azt említem fel, hogy nagyon
sok oláh legényt láttam a vásárrban, kalap-
juk fel volt szalagozva — oláh nemzeti szín-
nel. Annak a jele, hogy a legutóbbi sorozáson
beváltak. Mind téli holmit vásároltak, meleg
alsót, hogy meg ne fázzanak majd az angyal-
bőr alatt. A sok oláh nemzeti szín izgatott,
megkérdeztem hát az egyik csoporttól:

— Mi lesz ezzel a szinnel, ha Románia
ellenünk jön?

— *Hát testvérháboru!* — mondja az
egyik.

— *Ezzel a szinnel is a Cara Ungurascat*
(Magyarországot) védjük akárki ellen.

Az egyik legény különösen tele volt ag-
gatva az oláh szinnel. Iparoslegény volt, aki
nyakkendőt is viselt. Persze az is oláh színű,
ilyen volt az érmelegítője, a szalageszokor a
kabátja kihajtóján, a szalag a kalapján.

— Ez bizonyosan nagy dákórom! —

gondoltam, pláne, amikor néhány könyvet is
megpillantottam a kezében. Megszólítom:

— Mutassa, milyen könyveket olvas?

— Tessék, nézze meg! — válaszol magya-
rul és ezzel idenyújtja a tarkafődelű füzet-
ket. Nem akartam hinni a szememnek. Egy-
től-egyig magyar. Nézem egyenkint a ci-
müket:

— A Boszorkány Király.

— A Hinduk Kincse.

— A Néger Boszuja.

— Patkó Bandi Rablókalandjai.

A füzetek formája is, címe is elárulta,
hogy ezeket a ponyván árulták. Örültem,
hogy ime mégis magyar könyvet olvas, akár-
hogy is van kicsírázva ő maga oláh színek-
kel, de el is szomorított, amikor arra gondol-
tam, vajjon akkor is ennyire oláh színű
volna-e ez a nyilvánvalóan könyvedvelő
oláh legény, ha nem a ponyváról kapná a
magyar szellemi táplálékot?!...

És eszembe jutott, milyen másképpen le-
hetne sok minden, ha a magyar kultureggy-
sülések nem a magyar intelligencia között
akarnék mindenáron a magyar kultúrát ter-
jeszteni, ott, ahol erre kevésbé van szükség,
hanem igazán a nép közé mennének. Ha a
ponyvára jó olcsó áron kiraknák az olyan
népies füzeteket, amelyek nemesak magyar
nyelven megírva, de amelyeknek minden
egy sorából magyar szellem is szólana Ma-
gyarország nemzetiségéhez. Mert ime van-
nak köztük, akik szívesen olvasnak magyarul.
—gl.

DIVATOS férfi-, fiu- és női
téli és átmeneti kabátok,
öltöngők, kalapok, sapkák stb.
rendkívüli olcsón szerezhetők be
KRÉMER tégél, Hosszúhajú-sugárút 8. Telefon 773.

KORZÓ MOZI

Igazgató: VAS SANDOR.

Telefon 11-85.

Vasárnap, január 9-én

Szenzációs műsor!

A TITOKZATOS Mr. MILLER

Detektívdráma 3 felvonásban.

A legjobb vigjáték

Nászutazás az esküvő előtt.

Vigjáték 4 felvonásban.

A főszerepben **DORITT WEIXLER.**

Valamint az új kísérő műsor.

Előadások

vasárnap délután 2, fél 4, 5, 7 és 9 órakor.

HIREK

0000

A török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

— **A kis muszkabogár és a dühös ismeretlen.** A *Délmagyarország* szombati számában tréffás formában hírt adtunk arról, hogy a színház büfféjében egy svábbogár mászkált a sütemények között. Tettük ezt azért, hogy a bérlo figyelmét felhívjuk az alkalmazottak szigorúbb ellenőrzésére, nehogy ilyesmi ismét előfordulhasson. Ugy látszik nem értették meg jóakaratu intenciókat, mert szombat este a büffében egy feldult arcú, az izgatottságtól remegő, előttünk ismeretlen gyén ugrott lapunk munkatársa elé és felelősségre vonta, amiért a kis muszka a *Délmagyarországban* megjelent. Munkatársunk kijelentette az ismeretlen valakinek, hogy felelősséggel csakis a bíróságnak tartozik, de ezzel a dühtől tájtékozó illető nem elégedett meg és cukrászlegényeket idézett — mint valami boszorkánymester — akikre ennek az ügynek az elintézését bízta. Ezért határoztuk el, hogy megnevezzük azokat, akik a Piros bugyelláris első felvonása után a büffében a svábbogár megjelenésének tanúi voltak. Az okos kis jószág az egyik tálcán a sütemények között mászkált, míg az egyik vendég észre nem vette. Jelen voltak az esetenél: Koháry Klári a színház művésznője, Soós Aladár, a *Szegedi Napló* munkatársa, Deák Dezső, a *Szegedi Híradó* munkatársa és Tamás Rezső, a *Délmagyarország* munkatársa. Még többen is tartózkodtak akkor a cukrászdában, de — azt hisszük — ennyi tanu éppen elég. Már most, amikor a büffés ahelyett, hogy máskor jobban vigyázna a terrorizmus veszedelmes csuszós terére lép, nem felelünk mást, mint a legkomolyabban hangsúlyozzuk, hogy a közönség érdekében ezentul is mindent megfogunk tenni és ettől bennünket sem terrorizmussal, sem cukrászlegényekkel visszariasítani nem lehet. Kiváncsiak vagyunk, miként vélekedik az esetről Almásy igazgató, mi a véleménye arról, hogy a közönségnek drága pénzért svábbogarat mérnek a színházi büffében. Talán tehetne valamit?!

— **Személyi hír.** Dr. Cicatricis Lajos főispán vasárnap délelőtt Szegedre érkezik, délután Budapestre utazik.

— **Az orosz vörös-keresztos hölgyek útja.** Megemlékeztünk már a magyarországi orosz fogolytáborok látogatására jött orosz vörös-keresztos misszió Budapestre érkezéséről. Azokat a budapesti hadikórházakat, ahol orosz foglyokat kezelnek, az orosz vörös-keresztos hölgyek már megtekintették, pénteken pedig Kenyérmezőre utaztak, ahová Farkas László udvari tanácsos kísérte őket. Vasárnap az orosz misszió Pozsonyban lesz, ahol herceg Esterházy Miklós fogadja őket a magyar Vörös-Kereszt Egyesület nevében. Az orosz vörös-keresztos hölgyek pozsonyi útja a két csallóközi orosz fogolytábor meglátogatásával függ össze.

— **46-os tiszték kinttetése.** Zeiss Oszkár 46. gyalogezredbeli alezredesnek az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartása elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel; Péter Imre 46. gyalogezredbeli századosnak pedig a III. osztályú vaskorona-rendet a hadiékítménnyel adományozta a király.

— **Házasság.** Bokor Adolf törvényhatósági bizottsági tag vasárnap házasságot köt Buchwald Sárival. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szegedi állami kisegítő iskola** tudatában annak, hogy gyengetehetségű növendékeitől fokozott szellemi munkaképességet csak teljes testi erejük fejlesztése által remélhet, gyenge, vérszegény, betegségre hajlamos tanulóit ingyen tej-segélyben részesíti. E nemes célra a Szeged-Csongrádi takarékpénztár 75 koronát juttatott az iskola igazgatóságához, mely nagyelelki adományért ezuton is hálás köszönetet mond özv. Szamosy Györgyné.

— **Népies előadások.** A Szegedi Szabadoktatási Egyesület vasárnap délután 4 órai kezdettel a városháza közgyűlési termében népies előadást tart. Ez alkalommal Borosnyay Károly állami főgimnáziumi tanár (Bolgárország cimen), Illy József, felsőkereskedelmi iskolai tanár pedig Gyarmatok cimen tart előadást. Az egyesület vezetősége kéri a t. közönséget, hogy ezen ingyenes előadáson minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

— **Két felségsértő.** A múlt év november nyolcadikán Törökbecsén a dalolva masírozó katonákat Beljusz Dusan földmives a legválogatottabb szitkokkal illette, majd a királyra tett reprodukálhatatlan megjegyzéseket. A királysértő földmivist feljelentették és ügyét szombaton tárgyalta a szegedi törvényszék Pókay Elek elnökléte alatt működő tanácsa. Beljuszra tagadásával szemben rabizonyították az elkövetett felségsértést és a törvényszék királysértés vétsége miatt három havi fogházbüntetéssel sújtotta. Hasonló sértő nyilatkozatot tett a királyról Markovics Milos, azzal a különbséggel, hogy nemcsak öfelségét, hanem a királyi ház tagjait is szidalmazta. Büntügyében a törvényszék a gyorsított büntvádi eljárás szerint a Beljusz-ügy letárgyalása után ítélkezett. Markovics — 1915. november tizedike óta előzetes letar-

tóztatásban van — kijelentette, hogy semmi-re sem emlékszik. A kihallgatott tanuk azonban jól emlékeztek az ügyre. Kiderült, hogy Markovics azért kelt ki a királyi család ellen, mert elakarták vinni hadimunkára. Dr. Sztachó ügyész szigorú büntetés kiszabását kérte. A törvényszék bűnösnek mondta ki a vádlottat és a folyamatbavétel napjától számított négy havi fogházbüntetésre ítélte a felségsértőt.

— **Adományok.** A Szegedi Nőipari és Házipari Egyesület Hadsegítő Bizottsága hálás köszönetét fejezi ki a szegedi jótékony társadalom minden egyes tagjának azért a nagydalom önzetlen anyagi és erkölcsi támogatásért, amellyel a kórházakban szenvedő katonák karácsonyát a háboru második, nehéz évében, a szüni nem akaró gigászi küzdelem legnagyobb zajában: A békesség és szeretet ünnepevé varázsolták. Midőn a nagylelki adományokat-köszönettel nyugtázzuk, kérjük a lelkesedésében páratlan szegedi társadalom további szíves támogatását. Pénzadományok: dr. Falta Marcelné 10, Mogan Róza 5, Rózsa Izsóné 10, Reitzer Lipót 10, Zsótér Sarolta 20, Reinhardt Ferencné 1, A felső iskola igazgatósága 100, Faragó Lajos igazgató 20, dr. Reiner Mórné 20, Princz Károlyné 20, Papdi Istvánné 1, Szerdahelyi Adlier 1, Junker Jánosné 10, A rókusai tanítótestület 25, A rókusai polgárok múlt évi adományából fennmaradt 14.94, A rókusai iskolai tanulók 11.46, özv. Boros Frigyesné 10, Halmos Bálintné 2, Reiningert Jakabné 10, Kender és Lenipar Részv. Társ. 200, Vajda Béláné 30, Cserő Edéné 30, Tienka Béla 5, Tóth Józsefné 10, dr. Békei Nándorné 4, Szász Ernő 100, Káldor Pistika, Ferike és Veronka 5, Raffner Dezsőné 4, Vajda Sándorné 10, dr. Gerey Zsigmondné 10, Menyey Lászlóné 20, Pollák Sámuel 100, Resti Magdolna 10, Winternitz Izidorné 10, korona. A kis rongyosoknak ajándékoztak: Doró Adámné 2, Tarján Illés varrodája 6, Szegedi Kenderfonó R.-T. szövő munkásai és munkásnői által tartott táncmulatság jövedelme 110 korona 50 fillér.

— **Villamos szerezétienség.** Szombaton délelőtt tíz órakor egy utas nekitámaszkodott a Jókai-utcába beforduló villamoskocsi peronján az ajtónak. Az ajtó véletlenül kinyílt és az utas kiesett. A súlyosan sérült embert a mentők a városi kórházba szállították.

— **Brutális napszámos** Dávid József tápéi napszámos régi haragosa Kósa József mezőőr családjának. Ahol csak tudott, ártott Kósáék-nak, akik pedig schasem bántották. Tavaly nyáron is kitöltötte a boszuját a kilenc esztendő Kósa Terézen. A kislány véletlenül szemközt jött vele a faluban, mire Dávid kést rántott elő, nekiugrott a gyerekeknek. Nem szurta ugyan meg, de annyira összeverte, hogy Kósa Teréz súlyos idegbajt kapott. Ma tárgyalta az ügyet a szegedi törvényszék Pókay-tanácsa és a rabiátus embert egy havi fogházra ítélte el.

— **Vasárnapi moziszenzációk.** Vasárnap igen értékes műsorral szolgálnak a szegedi mozik. Természetesen legmagyobb szenzációja az Uránia-színháznak van, hol Simon Juditot vetítik. Ez a csodálatos film páratlan sikert ért el Szegeden, ami érthető is, hisz a filmet Kiss József művészete ragyogja be. Bizonyos, hogy vasárnap minden előadást zsufolt ház néz végig. A Vass-moziban egy izgalmas fordulatokban gazdag detektívdramát és egy finoman pikáns vígjátékot mutatnak be. Az Apolló-moziban a *Halállovaglás* című szenzációs artistafilm a sláger.

— **A városi nyelviskolában** új francia, német, angol és török tanfolyamok nyílnak meg jannár 1-én. Beiratkozni lehet, naponként a Városi Felsőkereskedelmi iskolában földszint jobbra, délelőtt és délután. Telefon 14—11. Igazgató, Jakab Dávid

FROMMER, BROWNING, 1914. modelu steyer pisztolyok Sebők Mihálnál Szeged, Valéria-tér kaphatók.

Január 14-én,
15-én és 16-án

a
kinematográfia
szenzációja!

A RÓKAUT

Egész előadást
kitöltő film!

Felülmul
minden eddigi
slágert!

Anglia II.

Lőw Immánuel.

Imádság.

Imádni templomodba Tégedet,
Veled lakozni lelkem ég, eped,
S lakodba lépve félelem között,
Hozzád könyörg, keserg az üldözött.
Őrizz utunkban, mert az ellenek,
Ha elhagysz, hálójukba ejtenek.

Büntesd a bűnt, hadd vesszen magva ki,
S örvendjenek szentséged népei!
Lesz győző ünnepük, léssen nekik,
Reményük üdvözülve bételik,
Hiszen Te mint paizzsal befeded,
Áldásiddal tetézed népedet!

(Zsoltárok 5.)

Áldásiddal tetézd a népet és hazáját, a királyt és házat, hadseregét és szövetségeseit. Vitézeink, akik dermesztő tében, merev fagyban, jegező vízben, mászhatatlan jégsíkon, feneketlen hóban kőkeményre edződnek, ellentállnak télnak, meg nem szűnő ellenséges támadásnak: légy velük a nappal nehéz harcokban s a végtelen téli éjszakákon, amikor erdőbontó szelek tépik a bércek élő üstökét. Légy velük Wolhynia mocsarai, a Balkán sziklái, Görz karsztszírtjei, Tirol dolomitjainak jégmezői, Karintia havasai táján. Segíts meg bennünket, segíts meg e sorsdöntő napokban, mikor ozmán szövetségeseink megalázta Anglia hadait, azt az Angliát, amelyről szól a zsoltár igéje:

A bösz kaján mind hulljon szentesét,
Kevély a szívük, lelkük éjsetét,
Torkuk nyílt sirgödör, a sima ajk
Galádot fondorol s végére hajt.
Hajtsd, üzd el őket most Te oh nagy Ur,
Maradjanak világgyalázatul! Amen.

Prédikáció.

Makacsa lett a fáraó szíve (II. Móz. 7, 13, 8, 15, 9, 35) — látta, érezte, hogy a Mózes pálcájával vívott párhajban csapás éri csapás után, de azért mindjobban belemerevedett kényuri térveibe. Az idegenek elnyomásáról lemondani nem tudott, mind nyakasabb, keményebb, dacosan helytállóbb lett. Háromszor is elmondja róla az írás e héten: *makacsa lett a fáraó szíve*.

Epen mint a londoni kolomposoké. Csapás csapás után éri őket. Belgium, Franciaország, Lengyelország, Ktesiphon, Szerbia és Macedónia, végül a tengerszorosok veresége: minden vereség az ő vereségük. Akármelyik vele társult hatalom katonái futamodtak is meg, mindig a vezérhatalomé, az angolé a veszteség. Az ő vesztesége minden elsüllyesztett szövetséges hajó épügy, mint minden Londont érő bomba, mint a zászlaja alá nem tóduló milliónyi polgár, huzodozó ir hazafi; az ő veresége a kényszersorozás kétségbeesett eszköze, gyengeségének ez a szégyenes beismerése. Még ezideig állatja magát. Mentől jobban megszorul, annál konokabb, annál megátalkodottabb, csökönyösebb. Epen mint a fáraó. Nem törté még meg a sikertelenség, az ismétlődő vereség magát megkötő, semmire sem hajtó akaratosságát. Nem akar békülni. Még mindig azt hiszi: *angol lesz a világ!* Nem akar békülni. De ez az a makacs nemakarás, amelynek nyögés a vége.

A kislepekekért szállott sikra. Ez volt szenteskedő ürügye. Talán az irekért, akiknek szabadságszerető O'Connelljei méltán mondhatták a prófétával a brit urakról: *Kik bőrkötést tépik le és husunkat csontjainkról, akik falják népünk testét, bőrét nyuzzák le róla, csontjait összetörnek, darabolják mint a szeletet a fazékba, mint a húst az üstbe.* (Mik. 3, 2, 3). Hiába panaszkodik az ir nép. *Bőröm lefeketellik rólam és csontom ég a hévtől.* (Jób 30, 30), *bőröm sötétlik mint a koromlepte*

tűzhely az éhség forróságától (Thr. 5, 10). Nem irekért, nem belgákért, csak csupán önmagáért fogott fegyvert; a gyarmatok gyapjáért, gyapotjáért, gyöngyért, gyémántjáért, gyümölcsért, gyógyfűért, gyömbérje s egyéb fűszerszámaért. Csak önmagáért harcol az angol önosság, amely nem változik soha. *Vajon váltja-e a szerecsen bőrét, a párduc tarkáló foltjait?* (Jer. 13, 23). Csak egyben változott ezuttal. Nem nézhetette ezuttal szigetpárholyából az érette folyó harcot. Ki kellett már állania magának is, az írás igéje szerint: *Irhát irháért: mindenét valamije van, odaadja életéért* (Jób 2, 4). Először érzi saját nemzettestén, mi a háboru: *lerágja bőrének rétegeit a halál elsőszülötte* (Jób 18, 13): a háboru! Régebbi győzelmeit s összes gyarmatait nem oroszánbőrön szerzé, hanem rókamálon. Ezért nem ütöttek rajta évszázak óta be nem forró, könnyen be nem bőrdző sebet.

Négy század látta növekedését. A 16-odikban elindult Nyugatafrika s a távolabb kelet felé; a 17-edikben elhangyasodott Északamerikában; a 18-adik végén Ausztráliába kezd beszüremkedni, a 19-edik elején Délafrikát szállja meg. Az imperium ébredő eszméjét szolgálta gyarmatvilágának kongresszusa most harminc éve. (London, 1887.) A világméretű gyarmatbirtok a kereskedés és telepítés érvényesülő tere, a nemzetközi jelentőség legfőbb hatalmi tényezője, fölül nem multható tartott, mindenkivel éreztetett hatalomnak alapja. Készséggel sietett a gyarmatvilág ezuttal az anyaország segítségére, hogy együtt győzzön vele. Együtt verettek, együtt veretnek le.

Egész csillagrendszere a gyarmati bolygónak kereng a brit nap körül. De e nap búvós vonzóereje megtörik és központfutókká lesznek a bolygók. Fölzabadul négy világ-rész foglya. *Nem lesz angol a világ!*

Az önmagát imádó vagyonnak, a mammontheizmusnak gögje kapatta el Angliát. Kaján, sorvasztó irigység szülte szövetségét a nagyszláv becstelenség vérengzésével, az szülte bűnös igyekvését, hogy újból föllovalja Parizst Berlin ellen, uszítsa a francia izgalmat, pattogzást, ugrékonytárgyat a fontolva, de bizton haladó német ellen: ne előgessen neki senki! Magáról azt hitte, hogy otthon marad szigete enyhében, páncélos tengeri szörnyeinek árnyában. De megmászta Dover krétaszikláját a szárazföldi hadihatalom gondolata: Toborzás helyett sorozás készül odaát is. Megrémtült a németnek előzködéséről: összeforrasztotta a támadó gyűrűt. Kecsegtetően kedvező volt a bekerítő megrohantás, de nem vált be sem a véres porondon hadviselése, sem a nemzetközi cseles tárgyalások lovagjátékában reményeinek stratégiája.

Volt idő, amikor ő őrizte a legbüszkébb hagyományokat, amikor a szabadság hőseinek memóriahelye volt, teljesítve az írás igéjét: *Ne add ki a rabot urának, aki hozzád menekül ura elől* (V. Móz. 23, 16). A hatalom-üldözte újító, rendőrnymoztató forradalmárit nem adta ki. Ma minden nemes hagyományát elárulja, beszennyezi, meggyalázza. Álmok után szalad: Nagybritannia a nagyobb Britannia császárló álmait kergeti. Ezért mondotta ki háborus végszavát a kitörőfélben levő háborúnak. A legerősebb versenytárs, a német ellen szövetségzett. Bolygónk szindarabjában a eselszövő szerepét játszotta az európai egyensúly szinfalai közt. De Középeurópa kinőtt a szigetszország gyámsága alól. A britek bérelt szárazföldi francia-orosz kardja nem tudta teljesíteni, amire zsoldja kötelezte. Az angol hadivállalat bámul ütött ki. Pedig ezuttal a bérlő maga is elhozta katonáit. Nem pusztán hadviseltető fél már, beállott hadviselő félnek zsoldosaival, fehér és színes, tarka vegyülékű angolaival. Pénzelte a bérelt cin-kostársakat, de vérzett maga is, vérzették a polgári élet hajótörötteiből toborzott zsoldosai. Másképp képzelte a hadak útját. Tele volt balga pénzgöggel, nyereségimádó üzér lélekkel. Lomhán, bizton hevert, mint pince ászkán a százesztendő átalag, mint dus aratás után faluvégen a hazlak sokasága. Ezüst golyóról,

utolsónak gördülő millárdjáról, kiéhez, kenyérért, gyapotért kapható ellenségről regélt. Késérőn csalódott!

Egy századra való undor fog el bennünket hazug kolomposai láttára, kiknek ajkán a biblia, lelkében a pokol van. Gyűlöljük vezérő embereit, akiknek elve: szárazon rabló, vizen kalóz — postarabló kalóz — politikában csaló. Előkelőség, egyenesség, nyíltság máza mögött rut valóságában kiütközött az a képtelen kalmárszemlé, amelynek a pusztulás is gyönyörűség, ha a romokból a haszon virága fakad. Édes apja a semleges, fegyverszállító tengerentuli yankeenek! Az még a régi Anglia volt, a Viktória Angliájának öröke, amely a konak vérfüldője után nem köldött követet a szerb udvarhoz. Az az Anglia, mely az orgyilkosok paizzsá válaacsonyult, az már nem Viktóriának, de nem is a győzelemnek Angliája.

A hatalomért küzd ezüst golyókkal, bér-seregekkel, hamis zászlók, alatt, semlegesek zsarolásával, a szabad görög állam lábballapozásával. Nem bántja lelkiismeret aggálya, erkölcsi skrupulus. A skrupulus, a szuró, hegyes kövecské, neki csak a sulyrendszer parányi, elenyésző részecskéje, amely lelki furdalást nem okoz. Nem bántotta skrupulus, mikor Edvárd király a háboru magvát a barázda alá rejté és eselszövő utazásaival beboronálta. Nem bántotta skrupulus, mikor vad, színes bérenceit Európa csatatereire dobta, elárulva a fehér faj vezérhatalmát, elsőszülöttségét. Elárulta, eladta a fehér faj fölényét, mert minden eladó a hármás királyságban. Minden eladó, mert Britannia közkeresti társaság, amelynek részese — hogy ne mondjuk: részvényese — mindössze huszonezer uralkodó nemzetség.

Mikor fogyni kezdett az osztalék, mert a német versenytárs osztolni kezdett a nyereségen, új társakat szerzett a közkeresti társaság, akik vérükkel védik egyedárus törekvéseit. Behálózta volt az egész földet, de a német ipar szétépte a hálót és a szipolyos pók megrettent rejtekében. Kereskedő részvénytársaság szerezte Indiát is. A közkeresti társaság mindenütt ott volt. Szemesé a világ, igaz, de ma a szemesség és szemfényvesztő hatalom mellé helytálló erő kell.

Ezért az erőért dolgoztak követői mindeütt, ezért szót a verbunkos othton. Ütik, de hiába ütük más a lordok a verbunkos dobott! Már-már készek elrendelni a közsorozást. A közkeresti társaság eddig fizetett, ha védelemre szorult. Hisszük, a nép, a polgár, a munkás, közte az ir nép csak önmagáért hajlandó sikra szállani, nem a lordok államnévedett üzletéért. A lordok államegérőről mondotta Byron, a költő: *Kezükben a világ sorsa feliből rabszj, feliből rászédés.* Sikerül talán törvényt alkotni a sorozásról, mert Anglia népuralma is csak a papiron van meg. Valójában a korlátlan hatalmu, felelőtlen, mert pártja által fűdözött kormány uralkodik. A többség alkotja közvélemény kényuralma nyomasztóbb az egyesek kényuraságánál. Mostani háboruja a maradi, az elmaradott, a történelmi fejlődés által tulszárnyalt s lehullásig tülelt közéletnek küzdelme az őt megelőzőt, tulszárnyalt, erkölcsileg és politikailag megszűt föltötte álló német közélet ellen.

Ma még hazudozással, megtévesztéssel, ferdítéssel, ámitással leplezik vereségeiket, mint ahogy a semleges, de megszállásra megalkudott belga állam védelmének hazugságával leplezték háborus kezdésüket. Háborus örök kalandjuk szégyenes végét dicső visszavonulásnak nevezik. Utolsó izgató szerük a hazugság, pénzma a haldokló, izgató befőcskendezés az elalélt lelkesedésnek. Pedig megmondotta Lincoln: *A nép egy részét lehet állandóan félrevezetni, egy ideig az egész népet is lehet állandóan félrevezetni.* Nem lehet állandóan a hármás királyság népet sem félrevezetni. Megtudják már ott is, hogy ez a háboru nem vállalat, hanem sorsdöntő mérkőzés. Anglia keverte a kártyát és azt hitte, hogy a külföldi háboru vállalatával maga nem vállal

kockázatot. „Ujabb történelme folyamán mindig reá volt utalva valamelyik szárazföldi katonai hatalom hadi szövetségére. Igényei kielégítését, hol az egyik, hol a másiknak árnyékában kereste, anélkül, hogy régi barátainak hirtelen eserbenhagyása, váratlanul más támaszték keresése skrupulózus aggályt támasztott volna a nemes lordokban.“ (Bismarck.) Ezuttal nem ismerték föl vezető emberei a kockázat vészes mértékét. Azt hirdette Grey: „Csak kevéssel fogunk többet szenvedni, ha részt veszünk a háboruban, mintha csak nézői volnánk.“

Nap-nap után felelnek e lelketlenül léha megokolásra a veszteséglaistromok. Hatszáz-ezer angol bemészülött a kockázat áldozata már eddig is és — Anglia félti Szezt. Pedig Szezt még féltetnie sem szabad. A régi írástudók találó képben jelölik meg a sérthetetlen, győzhetetlen, nimbusát. A Vöröstengetől diadalmasan odábbvonuló őseinket semmiféle törzs a pusztában megtámadni nem merte. Ekkor megrohanta őket Amálek kóbor faja. Igaz, visszaverték, de a meg nem támadhatóság fénye oda volt. Azért az írás ezt így mondja el: Ne feledd el Amálek támadását, aki hideggé tett az uton. A régiek képe: Forró víz van a kádban, senki nem mer bele nyulni, mert fél forróságától. Előugrik Amálek, beleszökik a vízbe: látjátok, nem forr az víz! Nem lesz már a Keletnek veszedelmesen forró az angol. Az ütetlenség, megtámadhatatlanság legendája, a hiteli rendíthetetlen, meséje, a vagyoni ki nem merülhetésnek regéje — minden szétfoszlik, mert az angol immár ütőerét, az angol Szezt félti.

Megmozdulnak arab törzsek, berberék, az egyiptomi felláh, az indiai rája erre a hírre: még féltetnie sem szabad a dreadnoughtok urának Szezt! Nem szabad reszketnie. A vajudó, vérzivataros idők kánhozata Angliát éri, megrendíti őt, aki a maga kufár, hidegvérű, számító nyugodtságával a minden népek vérontását kedvező üzleti alkalomnak tekintette. Immár guzsalyai megállanak, amint Frankon selyemfonói vesztegelnek, Belgium hámorai a német iparnak termelnek, Itália virágai elhervadnak, narancsai elrothadnak, vendégváró vidékei koldulnak. A cinkostárs Albion sülyed menthetetlenül. Hiába váltja hadvezéreit, államférfiait. Beteljesül a közkereseti társaság csődje, elapad osztaléka. A kalmár nép még nyelvében is kalmárkodó. A múlt század nagy nyelvésze szerint, aki az emberi nyelvek jellemzésének legnagyobb mestere volt. (Steinthal), az angol nyelv a nyelv minimuma, zenétlen, fénytelen, fakó, szatócstakarékosságu még hangjában, nyelvtani alakulásaiban is.

Beteljesül Egyptom mai urán, amit 25 év-századja a régi Egyptom uráról hirdetett a prófétának ma olvassuk ígéje: Nádsszál támaszték vagy a benned bizóknak. „Ha kezükbe fognak, összetörsz, felhasítod őket vállig, ha reád támaszkodnak, széthasadsz és megroppan derekuk... Minden államokkal hitványabb lesz Egyptom, nem emelkedik többet a népek fölé. Kisebbé teszem, semhogy a népek

fölött uralkodhatnék.“ És a próféta ígéje teljesül Egyptom új urán: nem lesz angol a világ. Amen.

Beszélgessünk.

(Szin: a kulturpalota előcsarnoka, ahol téli szállást kapott a fahonvéd, akinek lába előtt a garadában hevernek a hervadásnak indult virágok... Esti szürkület. A fahonvéd bánatosan, lehorgasztott fővel áll.)

En: Adjonisten minden jót, kedves vitéz uram.

A fahonvéd: Adjon isten. Felemeli a fejét és mosolyg.) Maga az első ember, aki nem azzal kezdi, hogy boldog új esztendő-t kíván. A kívánságokból éppen elegendő volt már. Az volna a jó, ha az emberek nemcsak kívánnák a boldogságot, hanem egymás közt igyekeznének elő is mozdítani. Nézze csak uram, az a békékezü színész, aki most már istenhozadót mondhat a pályájának, nem azt várja, hogy boldog új esztendő-t kívánja.

Telefon 872.

URÁNIA
Magy. Tudományos Színház

Telefon 872.

Jan. 9-én, Vasárnap

A legszebb magyar film!

Simon Judit

Kiss József világhírű költeménye.

Rendezte: MÉREY ADOLF.

A főszerepeket

Cs. Aczél Ilona

Somlay Artur

Vágó Béla

Sarkadi Aladár

Rátkai Márton

játszák.

Az előadások Vasárnap 2 órától éjjelig.

Minden előadásra számított helyek.

Gyermekjegyek csak az első délutáni előadásokra érvényesek. — Fűzet- és kedvezményes jegyek erre az előadásokra nem érvényesek.

nak neki, hanem hogy ami boldogságot nyújtani lehetne, azzal ne késlekedjenek azok, akikért szintén elvesztette a jobb karját.

En: A szintársulatra gondol?

A fahonvéd: Arra is és elsősorban is arra. Azt hallottam mindig, hogy a színész nép jószívi, a keserves filléreit is megosztja a bajba jutott pályatársaival, egy előadás rendezésével miért nem siet hát a béna színész-társa segítségével?

En: Ami késik, nem mulik. Csak ki kell várni a sorát, kedves vitézünk. Meglássa, nemcsak a színészek, hanem a közönség is lerója majd a halálját a fiatal színész iránt, akinek nemcsak a jobbkarjától kellett megválnia, hanem a rajongásig szeretett pályától is.

A fahonvéd: Miféleképpen pedig azt tartják, amit ma elvégezhet, ne halaszd holnapra. Csak semmi Pató-Paloskodás! A várás mindig kínos érzés. A közlelmezésre szánt városi birkák is addig vártak az eleségre, míg beadták a kulcsot. Vártak egy napig, két napig, háromig, míg végre a hetedik napon azt mondták, hogy ha enni nem kapnak, hát ő belőlük sem eszik senki és egyszerűen elfordultak.

En: Ezt nevezik nálunk közlelmezésnek.

A fahonvéd: Mi is tulajdonképpen az a közlelmezés?

En: Sok benne a köz, az élelmezés pedig semmi.

A fahonvéd: Hallom, hogy behozzák itt is a kenyér-utalvány rendszert.

En: Már a küszöbön van. Mindenki kap utalványt, amelynek alapján naponként 240 gramm lisztet, vagy 336 gramm kenyeret vásárolhat.

A fahonvéd (magában): Ha lesz miből.

En: Annyi csak kerül.

A fahonvéd: No és hogy kell majd intézkedni?

VASS
MOZGÓ-SZÍNHÁZ
TELEFON 807. TELEFON 807.

Vasárnap,
január 9-én

Két pompás sláger!

Furtang erőszak ellen.

Detektivdráma 3 felvonásban.

Az erénycsöszök.

Vigjáték 3 felvonásban.

A legkacagtatóbb vigjáték!

Előadások d. u. 2 órától kezdve.

Gyermekjegyek csak az első előadásra érvényesek. ::

APOLLO MOZGÓ SZÍNHÁZ

Január 9-én, vasárnap:

A legszépebb arista film!

HALLÓVAGGLÁS

Dráma 3 felvonásban.

A kinematográfia legmerészebb trükkjei.

Előadások délután 2 órától kezdve. Gyermekjegyek csak az első előadásra érvényesek.

En: Ügygyel-bajjal megy majd a dolog. Mert nézze csak kedves vitézünk, én legény ember vagyok, akinek nincs háztartásom, hát vendéglőben étkezem. Egy helyen, a Kass-ban. Nekem nem lesz bajom, mert az utalványra megkapom a 336 gramm kenyért, nap-nap után. De az olyan ember, aki változtatja az étkező helyét, mint Matókné a szószot, s reggel a Korzóban, délből a Kass-ban, délután a Tiszában, este a Prófétában, a Hágiban, vagy a Barossban étkezik, hogy bír majd kenyeret kapni, amikor egy utalvány-jegyet kap napjára a 336 gramm kenyérről? Az utalvány-jegyet az első étkezési helyen be kell adni, mi marad a többire?

A fahonvéd: Értem, uram, nagyon is értem. De hát miért nem úgy csinálják itt is, mint Németországban, ahol az egy napra szóló utalvány-jegy négy részre van osztva és így négy helyen értékesíthető?

En: Ezt csak az intézők tudnák megmondani, akik úgy látszik, szeretik a javítási műveleteket. Mindjárt jól csinálni nem lehet a dolgokat, mert akkor nem lehet reperálni. Aztán még miért csak a hancúren levők idegeit viselje meg a háborús idő, az itthon levők idegei is érezzék meg az ilyen intézkedésekkel, hogy háborús világot élünk.

A fahonvéd: Sokat kibír az ember.

En: Az már bizonyos. Hanem azt gondolom, hogy a birkáknak finomabb, törékenyebb az idegrendszerük, mint az embereknek.

A fahonvéd: Erről nem hallottam.

En: Hisz maga mondta az elébb dicső honvédünk, hogy a város birkái nem bírták elviselni az étlenséget és beadták a kulcsot.

A fahonvéd (gunyosan a bajusz alatt): Nem is lehettek azok birkák, uram.

En: Annyi szent, hogy manapság csak az embereknek van birká türelmük... (Köszönés után el.)

Pollák Testvérek

férfi és női divalciók
legnagyobb raktára. —

Legmegbízhatóbb cég.
Legolcsóbb beszerzési forrás.

Csekonics-u. 6. Széchenyi-tér 17.
Telefon 854. Telefon 855.

Alkalmi vásár Sandbergnál

A legnagyobb választék
mechanikai és
elektrotechnikai játékok-
szerekben, fénykép-
szeti gépekben és
cikkekben. ::

Széchenyi-tér 16. Telefon 1204.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

0000

SZINHÁZI MŰSOR:

VASÁRNAP d. u.: *Varázskeringő*, operett.

ESTE: *Küry Klára* vendégfelléptével *Falurossza* népszimű.

HÉTFŐ: *Legénybucsu*, operett. Páratlan.

KEDD: *A táncosnő*, szimű. Bemutató.

SZERDA: *A táncosnő*, szimű. Páratlan.

CSÜTÖRTÖK: *A táncosnő*, szimű. Páros.

PÉNTEK: Bérletzünetben jótékonycélu előadás a bolgár Vörös-Kereszt javára.

SZOMBAT: *A vig özvegy*, operett. Páratlan.

VASÁRNAP d. u.: *Nagy kabaré*, a szilveszteri műsor megismétlése.

ESTE: *A vig özvegy*, operett. Páros.

A konzorcium ellen.

— Balogh Károly indítványa. —

(Saját tudósítónktól.) Az aradi példa nyomán a *Délmagyarország* adott hangot annak a — közönség és a színház részéről tapasztalt — kívánságnak, hogy a jövő színházi esztendőitől kezdődőleg szűnjék meg a konzorciumos állapot.

Szombaton Balogh Károly városi tanácsnok ebben az ügyben a város tanácsához az alábbi közölt beadványt inézte:

Tekintetes Tanács! Az 1914. évben kiűtött világháború okozta bizonytalan helyzet következménye volt, hogy a város tanácsa a színház igazgatóját felmentette a szerződés kötelezettsége alól a további intézkedésig és megengedte azt, hogy a társulat tagjai konzorcionális alapon játszhassanak Szeged sz. kir. város színházában. A második színházi évadnak második fellépés megálapható, hogy ezt a kivételes állapotot tovább fentartani nem szabad, mert egyaránt bünt követünk el, egy a színházművészet, mint a színházművészetet pártoló közönség ellen.

Nem akarom e beadványomban bővebben felsorolni azon okokat, amelyek kétségtelenül teszik, hogy a színházművészet ügye ezen formájában tovább fenn nem tartható, hanem egyszerűen indítványozom, hogy 1916. szeptember hó 1-től a konzorcionális állapot szüntessék meg és hívja fel a város tanácsa a szerződéses színházi igazgató urat, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségének 1916. szeptember 1-től feleljen meg, ebből kifolyólag a szerződött tagok névsorát legkésőbb 1916. május hó 15-ig a város tanácsához mutassa be. A szerződés ugyan február 1-ig kötelezi az igazgatót arra, hogy tagjainak név-

sorát bemutassa, azonban a mai helyzetben szükség van arra, hogy a színházszervezésére 4 hónapi idő adassék.

A táncosnő. A színházi iroda jelenti: Lengyel Menyhért pompás új sziműve, *A táncosnő*, a jövő színházi hét egyik érdekessége. A darab, mely máris megindult külföldi hódító útján, akárcsak a világhírű szerző többi sziműpadi munkája, elsőrendű szereposztásban, gondos előadásban kerül színre. A címszerepet K. Gömöri Vilma játssza, de pompás szerepekhez jutnak még Lázár Mária, Asztalos Mici, Körmeny Kálmán, Szegő is.

A Bolgár Vörös Kereszt javára pénteken ismétli meg a színház jótékonycélu előadását, amely a múlt alkalommal — főleg a 28-asok szereplése révén — valóságos frapírozta a közönséget. A meseszámúba menő plasztikus életképeket így alkalmuk lesz látni azoknak is, akik eddig nem jutottak jegyhez.

Vig özvegy. Lehár legnagyobb sikerű operettjét, *A vig özvegyet* eleveníti föl jövő szombaton a színház Déry Rózsival a címszerepben. A búvájos melódiájú darab, melynek azóta sem akadt párja, bizonyára hosszú ideig marad műsoron.

Fichtner a zeneakadémia hangversenyének műsorán. Az opera tagjaiból alakult fuvós quintett február elején a Zeneakadémián tartandó hangversenyének műsora keretében illesztette a legutóbb Szegeden óriási sikerrel bemutatott *Fichtner* G. moll quintettet is. Örömmel üdvözljük e derék társaságot, hogy műsora megválasztásában elsősorban a hazai szerzőkre támaszkodik. E nagyszabású hangversenyen, melyre Budapest legelittebb zeneműértő közönsége jár el, közre fog még működni: *Weil* Hella bécsi konzervatóriumot végzett operabékesnő, a genialis *Wenzell* Béla, kinek elsőrendű alakításait nem egyszer volt alkalmunk csodálni az operaházban és *Székely* Arnold kamara-virtuóz az Orsz. M. Kir. Zeneakadémia tanára. A lelkes társaság minden egyes tagja pompás művésze hangszerének, kinek interpretálásában Fichtner quintettje a legtökéletesebben fog kibontakozni.

NYILT-TÉR.)*

Barátainkkal és ismerőseinkkel tisztelettel közöljük, hogy a mai napon házasságot kötöttünk.

Szeged, 1916. január 9.

BOKOR ADOLF,
BUCHWALD SÁRI.

*) Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Csak az alatti védjegy-
gyel valódi.

PURJODAL

(Törvényesen védve.)

Vértisztító Jod-Sarsaparilla-készítmény. Előmozdítja az anyagcserét, csillapítja a fájdalmakat és gyuladásokat. Mindég elsőrangú hatással bír, kellemes ízű és nem okoz semmiféle zavarokat. Egy üveg ára K 2.20, postán küldve 40 fillér csomagolás. — A III. nemzetközi gyógyszerészeti kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Egyedüli készítő és főszékhely: Dr. Hellmann gyógyszerész, „Zur Barmherzigkeit“ Wien, VII./1., Kaiserstrasse 73-75. (Herbanny utóda.)

Óvakodjunk utánzatoktól!

TEA RUM
IVÓ RUM

SZILVA
TÖRKÖLY
BARACK } pálinka

Állandóan kifutó minőségben kapható
Tenner M. Lászlónál
Felsőtiszapart 6.

37334—II. 1915. szám.

Hirdetmény

a tőke kamat- és járadékadó alá tartozó
jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1916. évi január 20-ig a tőke kamat- és járadékadó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles.

Tőke kamat- és járadékadó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld-, ház- és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintetik; képezik jelesen: mindazon kamatok, osztalékok és járadékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyén vagy erkölcsi személy) a következő jövedelemforrásokból, úgymint:

a) bel- vagy külföldről folyó életjáradékokból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági évi járadékból;

b) kézi- vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adólevelekre, váltókra vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcsönadott, továbbá hitbizományi, családi és alapítványi tőkéből;

c) belföldi földbirtokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező dologi jogosítványokból;

d) külföldön fekvő föld- vagy házbirtokból, ipari, kereskedelmi s bármilyen nevezet alatt értendő külföldi részvényekből;

e) az állam vagy törvényhatóságok által kibocsátott s külön törvények által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből huz; végre

g) a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbeli átvételre jogosított pénzügyintézeteknél, továbbá takarékpénztárnál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyó számla mellett gyümölcsözés végett elhelyezett tőkéből folyó jövedelem.

Az adózók a vallomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkékből folyó jövedelmekre nézve mentetnek fel:

1. a fentebb említett magyar államkötvények, —

2. az adómentességben nem részesített el-sőbbégi kötvények, —

3. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkéik kamataira nézve.

Az ezen kamatok után járó tőke kamatadót és pedig az 1) alattiak után a kifizető állami pénztár, a 2) és 3) alattiak után a kamatokat kifizető társulat az illető kamatfelvezetőnek ro-vására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be.

A pénzügyintézetnél elhelyezett fentebb g) alatt említett tőkékből folyó jövedelmet ezen tőkéik birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani.

Ugyanis a pénzügyintézetek kötelesek ezen kamatjövödelem összegét és pedig:

aa) a kifizetett kamatok összegét évnegyedként, minden év március, június, szeptember és december utolsó napján;

b) a tőkésített kamatok összegét félévenként, minden év január és június utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszedni; jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizetett vagy a tőkéhez írt kamatokból visszatartassák.

A tőke kamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat- és járadék-jövedelem után lévén kivetendő, az 1916. évi adóztatás alá az 1915. évben élvezett kamatok (járadék) jövedelem vallandó be.

A tőke kamat- és járadékadó az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vettetik ki.

Mindazok az adózók, kik a tőke kamat- és járadékadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított számdékből az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlannul mondják be, vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított adatokra alapítják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1909. évi XI. t. c. 93. §-a értelmében büntetettek.

Kelt Szeged, 1915. évi december hó.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Izzad valamely test-része? Ugy használja a dr. Leinzinger-féle kipróbált szert. Üvege 60 fillért kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajöszülés ellen csakis az ártalmatlan Leinzinger-féle „Hajrestorer” használja. Ára 1 K 20 fill. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Legjobb hajfestő az országosan elismert Leinzinger-féle. Ára 2 K 50 f. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Fájós fogára vegyen mielőbb a híres Leinzinger-féle fogcseppből üvege 60 fillért kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa gyorsan elmúlik a Leinzinger-féle „China hajszesz” által. Ára K 1-20 Kapható Leinzinger Gyula gyógyszerárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Gyomor-bajosok dicsérik a Leinzinger-féle gyomor-sepp jó hatását. Üvege 1 koronáért kapható Leinzinger Gyula, gyógyszerárában Szeged.

Lengyel mezőkön,
táborfűz mellett...

GYÓNI GEZA
przemysł versel.
Ára 1 kor. 20 f.

Kapható: **VARNAY L.**
:: könyvkereskedésben. ::

TELEFON 13—16.

TELEFON 13—16.

KÖSZENET

és tüzfűt fűtési és üzemi célokra teljes
vagonrakományokat is azonnal
szállít és vidékre továbbít

Viderker Pál fa- és szén-
kereskedő
SZEGED, Honvéd-tér 1. szám.

Kopny Gyula

Auer-fény világítási- és
jókabartartási vállalat

Szeged, Kosuth Lajos-sugárút 1. szám.

Csillárok, gázfűzők és
mindennemű gázfelszerel-
és készletek raktára

Telefon: 483.

Telefon: 483.

KNEISSE-féle halcsarnokban

Korzó-mozi épületében

1 kg. potyka K 3-80,

1 kg.-tól 5—6 ki-

lógrammig K 4-20,

továbbá **harcsa, süllő és cigányhal**
is kapható.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal Kárász-u.

Szeged szab. kir. város tanácsától.

251/1916. tan. sz.

Hirdetmény.

Szeged sz. kir. város tanácsának 251/1916. számú határozatából kifolyólag a m. kir. Honvédelmi miniszter ur által 19267. eln. 20. b) 1915. szám alatt kibocsátott következő körrendeletét tudomás vétel és mihez tartás végett ezennel közhírré teszem:

A m. kir. honvédelmi miniszter 19267. eln. 20. b) 1915. számú rendelete

a 13462. eln. b) 1915. számú rendelettel hadicélokra igénybevett fémtárgyak beszedésének tárgyában.

A folyó évi szeptember hó 25-ről 13462. eln. 20. b) 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyak beszedésének tekintetében további intézkedésig ezennel a következőket rendelem:

1. §.

Az olyan iparüzők és kereskedők, akik a bevezetésben említett rendelet 1. §-ában felsorolt tárgyakat előállítják avagy azokkal kereskednek, kötelesek egyenlőre az e tárgyakból raktáron levő készületek egyharmadrészét beszedni.

2. §.

A szállodás-, vendéglős- és kávéipar, ugyancsak a sütő és cukrász ipar körébe tartozó vállalatok továbbá az olyan egyesületek, amelyek ételeket és italokat szolgáltatnak ki, kivéve a kimondottan jótékony céllal szolgálókat, kötelesek egyenlőre az alább felsorolt fémtárgyakból való készleteik felét beszedni:

1. (főzőedényeket): főző-, befőző és fagyalt-készítő üstök, fazekak, lábosok, serpenyők, kanakák, sütőformák és hasonlók: (egyszeri asztali készleteket): hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók s hasonlók (vörös rézből) még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is;

2. az 1. pont alatt felsorolt tárgyakat *tiszta nikkelből* kivéve a szerelvényes árukat (Gürtlerwaren) mint például leveses tálak, kannák, sziták, mártás eszék főzelékstálak vagy hasonlók;

3. (konyhaszereket): mozsarak, mozsártörök, habütök egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonlók *sárgarézből*;

4. gyümölcsös befőző (lekvár) üstöket *vörösrézből és sárgarézből*;

5. egyszerű parázstartókat és kályha-elő-téteket *vörösrézből, bronzból és tombakból*;

6. félkilogrammos és ennél nehezebb súlyokat *sárgarézből*;

7. vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal bronzal, nikkelal bevont vagy lemezelte olyan tárgyak, melyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki, azokat tehát nem kell beszedni.

3. §.

Az itt elrendelték szerint kötelezettek birtokában levő és hadicélokra igénybevett fémtárgyaknak beszedésére alá eső egyharmad részét, illetőleg fele részét minden egyes fémre nézve, az egyes fémekből meglévő tárgyak súlya alapján kell kiszámítani, a súly határán belül a birtokosnak szabadságában áll a beszedés tárgyát kiválasztani.

E súlyhoz azonban hozzá kell számítani azoknak a fémtárgyaknak a súlyát, amelyekre nézve a birtokos igazolja azt, hogy azokat valamelyik hazafias célú fegyvergyártás részére ajándékként vagy cseretárgy ellenében átadta. Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság"-nak, illetőleg az általa megbízott vásárlóknak szabad kézbe adta.

Az ekként fémmennyiségben kiszámított súlyok egyharmad részéből, illetve feléből az ajándékként, cseretárgy ellenében, vagy eladás után átadott súlymennyiségeket levonásba lehet hozni, s csak az ilyen módon kiadódó súlymennyiségű fémtárgyak beszedésére kötelezettek.

4. §.

A beszedés ideje, helye és módzatai közhírré fognak tétetni.

5. §.

A folyó évi 13462. eln. 20. b) 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyak valamennyi birtokosa, ezeket a tárgyait a folyó évi november hó 30-ról 17709. eln. 20. b) 1915. szám alatt kelt rendelettel kitűzött határidőn, tehát az 1916. évi január hó 31-én túl is egészen az azok beszedésére kitűzendő napot megelőző napig továbbra is szabad kézből eladhatja a „Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság"-nak valamint az általa megbízott kereskedőknek.

6. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Hatálya Horvát-Szlavonországra is terjed.

Budapest, 1915. évi december hó 29-én.

Bárá Hazai Samu s. k.

m. kir. honvédelmi miniszter.

Szeged sz. kir. város tanácsának 1916. évi január hó 4-én t. ü.

Dr. Somogyi Szilveszter
polgármester.

A a legjobb bevásárlási forrás

**férfidivatcikkek, ingek, meleg alsók,
harisnyák s egyéb szükségletekben a**

Nemzeti Áruházban

Cégtulajdonos: FODOR IZIDOR.
Kárász-utca, Részvénytársaság épülete.

37334—II, 1915. szám.

Hirdetmény

a III. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az adózók kötelesek 1916. évi január 20-áig üzletük, vállalatuk vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítandó, illetőleg fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresményt bevallani.

Évi tiszta nyeresménynek vették az üzletből vagy foglalkozásból eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet vagy foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmarad; az üzlettulajdonosnak s általában az adófizetésre kötelezettnek oly kiadásai azonban, melyek nem az üzlettel vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig a családjának és hozzátartozóinak fentartására szolgálnak, a jövedelemből, illetve keresményből le nem vonhatók.

Aki több vállalatból, kereset-, illetve jövedelemforrásból huz jövedelmet, köteles minden egyes vállalatról, üzletről vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédekkel dolgoznak, tartoznak a vallomáshoz segédmunkásaik jegyzékét csatolni, mely jegyzékbe a segédek nevei, az üzletbe vagy foglalkozásba belépésük ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az az adózó, aki az adókötelezettek és adótárgyak összeírása után lép a III. oszt. kereset-adókötelesek sorába, adóköteles üzletének megnyitása napjától számított két hónap alatt köteles vallomást adni.

A III. osztályu kereseti adó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló űrlapok az adózóknak a községi előjárók (városi adóhivatalok) által ingyen szolgáltatnak ki.

A bevalló az űrlap egyes rovatait kitölteni s annak bizonyításául, hogy az adatokat saját tudásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsületszava zálogául: nevét, valamint a bevallás napját és helyét aláírni köteles.

E vallomás fentebb kitűzött határidő alatt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállala-

tukat, keresetüket, vagy jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított adatokra alapítják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1909. évi XI. t.-c. 93. (1913:50.000. sz. hiv. összeállítás 201.) §-a értelmében büntetendők.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek igazgatóságának és felügyelőbizottságának tagjai a jelenléti jegyeként járó összegekre nézve, valamint az ily vállalatok és egyesületek ügynökei ügynöki díjaikra nézve, vallomást adni nem tartoznak. Ezeket az összegeket az illető vállalatok és egyesületek kötelesek bevallani, illetve kimutatni. (1875:XXIX. t.-c. 16. §. 1909. évi 126.626. sz. pü.-min. körrend.)

Kelt Szeged, 1915. évi december hó.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Az összes harcterek legjobb és legát-
tekinthetőbb térképei legolcsóbb áron

Várnay L.

könyvkereskedésében (Kárász-utca 9.)

37334—II, 1915. szám.

Hirdetmény

a IV. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1916. évi január havában az állandó fizetést, nyug-, kegy- vagy tiszteletdíjat huzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magántisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug- avagy kegydíjat huzó özvegyek, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 80 koránál több havidíjat huzó segédek, segédmunkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivataloszolók stb. a kereseti adó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendők kivételével — a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási iven január hó 26-áig a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) bevallani tartoznak, azonkívül a

vállalatok és intézetek igazgatósága, előjárósága, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, akitől vagy ameltől az adóköteles fizetését huzza, szintén kötelezhető arra, hogy a nála, illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név- és fizetési jegyzékét az adókövető hatóságnál nyújtsa be.

Az adókötelesek az összes rendes fizetést, nyug-, kegy- vagy tiszteletdíjat, szóval mindazokat a járandóságokat, melyeket az állásukkal egybekötött bármely néven nevezendő szolgáltatuk fejében akár készpénzben, akár természetben, akár egyéb járulékokban élveznek, — a folyó évi, vagy ha az a folyó évre megállapítható nem volna, az előző évi állapot szerint a vallomásba felvenni tartoznak.

E keresmények bevallása alól azok az illetmények sem vették ki, melyek adóztatás tárgyául nem vehetők, mert annak elbírálására: vajjon valamely készpénzbeli vagy természetbeli járandóság, avagy egyéb járulék a keresetadó negyedik osztálya alá esik-e vagy sem, kizárólag az adókövetésre illetékes közegek vannak hivatva.

A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból történt valótlan bemondása, illetve az adott vallomásban a kincstár szándékos megrövidítésének, megkárosításának, az adóköteles foglalkozás vagy jövedelem szándékos eltitkolásának cselekménye (1909. XI. 93. §-a) jövedéki kihágás, melynek bírsága 1—8-szor annyi, mint az az összeg, melylyel az államkincstár megkárosítottat. Kárösszegnek vették az az összeg, melyet a közadók kivételére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek tisztviselői e vállalatoktól huzott járandóságaikról vallomást nem adnak, ezeknek illetményeit az illető vállalatok és egyesületek kötelesek bevallani, a kivett keresetadót tőlük beszédni és az állampénztárba évnegyedenként beszolgáltatni.

Tisztek, tisztviselők és hivatalnokok, kik fizetéseiket állami vagy államkezelés alatt álló közalapítványi pénztárból huzzák, vallomást adni nem kötelesek, ezen adókötelesek keresetadóját a pénzügyi hatóság szabja ki és havi levonás útján a közpénztár szedi be.

Ha valaki a IV. osztályu kereseti adó tárgyául veendő többrendbeli illetményt élvez, ilyen esetben a IV. osztályu keresetadó az illetmények összevont összege után vettetik ki.

Kelt Szeged, 1915. évi december hó.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

A Délmagyarország

Szegednek és a délvidéknek nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb politikai napilapja is. Előfizetési ára egy hónapra két korona.

Olvassa táviratainkat a kiadóhivatal (Kárász-utca 9.) kirakatában és minden este a Korzó moziban.

A Délmagyarország

nagy elterjedtségénél fogva a legalkalmasabb hirdetési organum. Arai méltányosak, hirdetései célra vezetnek.

A Délmagyarország

jólinformáltsága közismert. A saját érdekében cselekszik tehát, ha megrendeli és ha hirdet benne.

Szerkesztőség telefonja 305. ●● Kiadóhivatal telefonja 81.